

รายงานการติดตามประเมินผล โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการ กระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๑๐,และ๑๑
กรมทรัพยากรน้ำ

กันยายน ๒๕๕๙

คำนำ

เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ กรมทรัพยากรน้ำ ได้รับงบประมาณ (งบกลาง) ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ จำนวน ๒๖๙.๘๒๖๔ ล้านบาท เพื่อให้การใช้จ่ายภาครัฐสนับสนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวในการจ้างแรงงาน เกิดการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าในจังหวัด หรือบูรณะทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยกรมทรัพยากรน้ำดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๔๗๕ โครงการ ครอบคลุมพื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งทั่วประเทศ

ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำ จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการฯ เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน การใช้ประโยชน์ ผลสัมฤทธิ์ การจ้างงานในพื้นที่ และความคุ้มค่าของโครงการ ประกอบกับการติดตามประเมินผลเป็นการสนองตอบต่อหลักการพื้นฐานของการบริหารราชการแผ่นดิน และหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน และยังได้รวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ สำหรับเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรน้ำให้เกิดประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

กรมทรัพยากรน้ำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาการปฏิบัติงานในระดับกรม/ระดับสำนัก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโครงการ ต่อไป

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ
กรมทรัพยากรน้ำ
กันยายน ๒๕๕๙

สรุปสำหรับผู้บริหาร

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมทรัพยากรน้ำ ได้รับงบประมาณโครงการตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำและสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑-๑๑ จึงได้ดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กดังกล่าว เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของประชาชนจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ การจ้างงานในพื้นที่ และความคุ้มค่าของโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ และเพื่อประเมินผลกระทบเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตามมาตรการฯ ดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำจำนวน ๔๗๓ แห่ง วงเงินตามสัญญา ๒๕๑.๒๑๗๔ ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย ๒๕๐.๕๐๖๔ ล้านบาท ดำเนินการแล้วเสร็จ ๔๗๓ แห่ง ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการ ผู้ประกอบการได้รับประโยชน์ทางตรงตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็ก จำนวน ๙๒ ราย โดยประชาชนได้รับการจ้างงานจำนวน ๒,๘๓๕ คน จากการจ้างแรงงาน ๑๕.๖๗๒๐ ล้านบาท และประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการอนุรักษ์ฯ จำนวน ๙๕,๘๗๘ คน ครั้วเรือนที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๒๒,๘๘๘ ครั้วเรือน (ข้อมูลจากรายงานตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศวงเงินต่ำกว่า ๑ ล้านบาท)

๑. สรุปผลและวิธีดำเนินการ

กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ โดยสุ่มคัดเลือกเฉพาะโครงการที่แล้วเสร็จ ณ เดือน มกราคม ๒๕๕๙ จำนวน ๔๓๔ โครงการ ได้กลุ่มตัวอย่างตามหลักสถิติ จำนวน ๘๑ โครงการ ดำเนินการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล อย่างน้อย ๕ ครั้วเรือน ต่อ ๑ โครงการ เก็บข้อมูลจากประชาชนผู้ได้รับประโยชน์และมีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ โดยการสำรวจภาคสนาม (Field Survey) รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้ทั้งสิ้น ๔๓๗ ครั้วเรือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เช่น ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม และข้อคำถามปลายเปิด ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์เชิงเหตุและผล (Cause and Effect analysis) และข้อสังเกตจากคณะทำงาน โดยใช้รูปแบบการพรรณนาความ สรุปผลการประเมิน ดังนี้

๑) ข้อมูลทั่วไป พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๗๖.๘๙ มีอายุ ๕๑ ปี ขึ้นไป ร้อยละ ๖๕.๒๒ จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ ๕๙.๗๓ อาชีพหลักของครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ร้อยละ ๙๕.๘๘ และประชาชนส่วนใหญ่รู้จักกรมทรัพยากรน้ำ ร้อยละ ๙๑.๓๐

๒) ข้อมูลด้านแหล่งน้ำก่อนดำเนินโครงการ พบว่าแหล่งน้ำในพื้นที่ส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ มากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๐๒ รองลงมามีสภาพตื้นเขิน ร้อยละ ๒๓.๗๖ และขาดแคลนน้ำช่วงฤดูแล้ง ร้อยละ ๒๒.๒๕ ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเดิมเพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ มากที่สุด ร้อยละ ๗๐.๒๖ รองลงมาใช้อุปโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๑๐.๒๓ ช่วยเก็บกักน้ำ/ระบายน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก และช่วยรักษาระบบนิเวศ ร้อยละ ๗.๒๐

๓) ความคิดเห็นเมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินโครงการ

๓.๑) ประสิทธิภาพโครงการ (ผลผลิตและคุณภาพการให้บริการ) ประชาชนมีความพึงพอใจในภาพรวม ระดับมาก ร้อยละ ๙๘.๘๓ โดยมีความพึงพอใจที่แหล่งน้ำดำเนินการแล้วเสร็จ ระดับมาก ร้อยละ ๙๙.๓๓

๓.๒) ประสิทธิภาพโครงการ เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ประชาชนใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร มากที่สุด ร้อยละ ๙๖.๓๔ รองลงมารักษาระบบนิเวศ ร้อยละ ๙๔.๗๔ และบรรเทาปัญหาน้ำท่วม/การระบายน้ำ ร้อยละ ๘๕.๕๘

๓.๓) ความคุ้มค่าโครงการ ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ เกิดความคุ้มค่าในภาพรวม มากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๘.๘๓ โดยโครงการแหล่งน้ำทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น มากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๙.๖๗ โดยภาคการเกษตร อาชีพทำนาข้าว มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นมากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๘.๓๓ และอาชีพปลูกพืชไร่ มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น มากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๕.๖๗

๔) การกระจายรายได้จากการจ้างงาน

๔.๑) ประชาชนในพื้นที่โครงการแหล่งน้ำ ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๖.๒๗ รับทราบว่าโครงการแหล่งน้ำที่ดำเนินการมีการจ้างแรงงาน

๔.๒) ประชาชนในพื้นที่โครงการแหล่งน้ำ ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๙.๕๔ ไม่เป็นแรงงานในโครงการแหล่งน้ำที่ดำเนินการ

๕) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลรักษาแหล่งน้ำ ให้เกิดประสิทธิภาพหลังจากการดำเนินโครงการ แนวทางการดูแลรักษาแหล่งน้ำภายหลังโครงการแล้วเสร็จ พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการ มีการร่วมกันดูแลบำรุงรักษาแหล่งน้ำ โดยประชาชนในชุมชนร่วมกันดูแล ร้อยละ ๙๙.๓๑ จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร้อยละ ๓๓.๓๙ และคณะกรรมการหมู่บ้านดูแล ร้อยละ ๒๔.๕๙

๖) ผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนในพื้นที่โครงการมีความเห็นว่าโครงการมีผลกระทบในภาพรวม ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๙.๐๐ โดยมีความเห็นว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น มากที่สุด ร้อยละ ๙๘.๖๗ รองลงมา ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ ๙๔.๖๗ และด้านสังคม ดีขึ้น ร้อยละ ๘๘.๓๓ ซึ่งด้านสังคมเกี่ยวกับลดการเคลื่อนย้ายของแรงงาน เท่าเดิม ร้อยละ ๗๔.๖๗

สรุปผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๑. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๑) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

๑.๑) พบว่าครัวเรือน/ประชาชน ได้รับประโยชน์จากโครงการอนุรักษ์แหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กๆ จำนวน ๒๒,๘๘๘ ครัวเรือน จำนวน ๙๕,๘๗๘ คน ซึ่งข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๗ ครัวเรือน พบว่าประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงการฯ สำหรับการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม เช่น นาข้าว จำนวน ๓๕๖ ครัวเรือน ปลูกพืชไร่ จำนวน ๑๒๔ ครัวเรือน ปลูกพืชสวน/พืชผักสวนครัว ๙๓ ครัวเรือน ปลูกไม้ผล (ทุเรียน เงาะ มังคุด ลำไย) ๑๘ ครัวเรือน ปริมาณผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้รายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ของประชาชนเปลี่ยนแปลงดีขึ้นกว่าเดิม และบางครัวเรือนได้ใช้ประโยชน์จากน้ำประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑๕๗ ครัวเรือน เนื่องจากแหล่งน้ำที่ดำเนินการบางแห่งคุณภาพน้ำ มีความเหมาะสม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้เป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับการผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

๑.๒) ผู้ประกอบการได้รับประโยชน์ทางตรงตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กดังกล่าว จำนวน ๙๒ บริษัท วงเงินตามสัญญา ๒๕๑.๒๑๗๔ ล้านบาท

๑.๓) โดยภายหลังจากที่ดำเนินโครงการฯแล้วเสร็จ พื้นที่โครงการฯ มีปริมาณน้ำเพิ่มมากขึ้นประมาณ ๗.๔๖๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

๑.๔) การจ้างแรงงานในพื้นที่ เนื่องจากโครงการอนุรักษ์ พื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำที่ดำเนินการเป็นโครงการขนาดเล็ก งบประมาณต่อโครงการน้อย และเป็นงานเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล มีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง ๓๐-๖๐ วัน ประกอบกับผู้รับจ้างดำเนินการโดยใช้เครื่องจักรกลเป็นหลัก แต่พบว่ามีประชาชนในพื้นที่โครงการยังได้รับการจ้างงาน จำนวน ๒,๘๓๕ คน โดยมีมูลค่าการจ้างงาน ๑๕.๖๗๒๐ ล้านบาท

๒) ผลกระทบด้านสังคม พบว่าประชาชนในพื้นที่โครงการฯ มีการแบ่งปันการใช้ น้ำ บริเวณแหล่งน้ำบางโครงการใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายในชุมชน บางพื้นที่ใช้แหล่งน้ำจัดกิจกรรมในเทศกาลวันลอยกระทง และในช่วงวันสำคัญต่างๆมีการรณรงค์ให้ประชาชนปลูกต้นไม้ ปล่อยพันธุ์ปลา

๓) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าสภาพพื้นที่เดิมส่วนใหญ่มีสภาพต้นเขินไม้สามารถเก็บกักน้ำได้ หลังจากกรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ โครงการฯสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้สภาพแวดล้อมบริเวณโครงการแหล่งน้ำมีสภาพดีขึ้น จำนวน และปริมาณสัตว์น้ำมีเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ประชาชนในพื้นที่สามารถจับสัตว์น้ำเป็นอาหารได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งทำให้ลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน และทำให้สิ่งแวดล้อมรอบๆบริเวณโครงการได้รับการปรับปรุงดีขึ้นกว่าเดิม ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้นสร้างความชุ่มชื้นให้กับระบบนิเวศ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กๆ ที่ดำเนินการกระจายในพื้นที่ต่างๆดังกล่าว สรุปในภาพรวมของประเทศ ประชาชนที่ใช้ประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ดำเนินโครงการฯมีความเห็นว่า ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดีขึ้นและเพิ่มขึ้นกว่าก่อนมีโครงการฯ

๓. ข้อเสนอแนะ

๑) ข้อเสนอแนะจากประชาชน ผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำ สรุปประเด็น ดังนี้

๑.๑) โครงการที่มีฝายน้ำล้น ควรเสริมคันฝายให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำได้มากขึ้น

๑.๒) โครงการแหล่งน้ำประเภทสระเก็บน้ำ ต้องการให้ก่อสร้างบันไดลงสระ เพื่อให้สะดวกในการนำน้ำไปใช้และสำหรับใช้ประกอบกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ

๑.๓) ประชาชนต้องการให้ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีความลึกและกว้างเพิ่มขึ้น เพื่อให้แหล่งน้ำสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้น

๑.๔) หมู่บ้านที่มีพื้นที่สาธารณะ ต้องการให้ขุดสระเพิ่มเติม เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำ และเพื่อป้องกันการบุกรุกแนวเขต

๑.๕) โครงการที่ก่อสร้างใหม่ ต้องการให้ผู้รับจ้างดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนฤดูฝนหรือก่อนฤดูทำนาเพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำได้ทันช่วงฤดูฝน

๑.๖) โครงการประเภชขุดลอก ประชาชนต้องการให้ขุดให้ลึก และขุดลอกให้ตลอดลำคลองและก่อสร้างฝายน้ำล้น เป็นช่วงๆ เพื่อเก็บกักน้ำได้ปริมาณเพิ่มขึ้นสำหรับการเกษตร

๑.๗) การที่ดินจากการก่อสร้าง/หรือการขุดลอก ต้องการให้ผู้รับจ้างเกลี่ยดินให้เรียบร้อยเพื่อให้สามารถใช้สัญจร หรือปรับปรุงเป็นถนนลูกรัง เพื่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

๑.๘) การเรียงหินกล่อ่งเกเบียน (Gabian) มีการดำเนินการเป็นบางช่วง ประชาชนต้องการให้ดำเนินการตลอดแนวลำคลองเพื่อป้องกันการกัดเซาะ

๑.๙) ต้องการให้สำรวจความต้องการของประชาชนในเบื้องต้นก่อนดำเนินโครงการฯ เช่น ระดับการวางท่อ แนวการที่ดินจากการก่อสร้าง

๑.๑๐) คันคลองและบริเวณรอบแนวคันคลองที่นำดินจากการขุดลอกขึ้นมาถมหรือบริเวณรอบสระเก็บน้ำ ควรบดอัดให้แน่นหรือลงลูกรังเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในการสัญจรได้

๑.๑๑) ท่อระบายน้ำของโครงการฯ บางแห่งสูงกว่าที่นา ต้องการให้ปรับปรุงให้สามารถระบายน้ำได้ในช่วงฤดูน้ำหลากหรือระบายน้ำออกช่วงฤดูเก็บเกี่ยวได้สะดวก

๒) ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะผู้ศึกษา

๒.๑) โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลที่กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก งบประมาณโครงการต่ำกว่า ๑ ล้านบาท ใช้ระยะเวลาดำเนินการระยะสั้น ผู้รับจ้างสามารถเบิกจ่ายได้อย่างรวดเร็ว เป็นไปตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ผู้รับจ้างในโครงการได้รับค่าจ้างที่สอดคล้องกับโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

๒.๒) การจ้างแรงงานเพื่อดำเนินการในโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เป็นแรงงานที่สังกัดบริษัทผู้รับจ้าง ยังไม่ได้เป็นแรงงานที่ว่างงานจากภาคการเกษตรในพื้นที่อย่างแท้จริง เนื่องจากแรงงานในบางโครงการต้องเป็นแรงงานที่มีฝีมือ หรือมีความชำนาญเฉพาะด้าน และควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจ้างแรงงานตามโครงการฯ ดังกล่าวให้ประชาชนในพื้นที่ที่สนใจได้รับทราบ

๒.๓) โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศที่กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก ไม่มีงบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.๒๕๔๘ ดังนั้น ช่างผู้ควบคุมงานควรต้องทำหน้าที่ในการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในเบื้องต้นเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ เพื่อลดผลกระทบในการดำเนินงานและความไม่พึงพอใจ เพื่อตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด

๒.๔) ระหว่างประกันสัญญา หน่วยงานควรประสานความร่วมมือผู้รับจ้าง อนุเคราะห์ช่วยเหลือดำเนินการแก้ไขปัญหา เช่น เรื่องท่อ คสล. การที่ดินไม่ปรับเกลี่ยให้เรียบร้อย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

๒.๕) กรมทรัพยากรน้ำ โดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลรักษาแหล่งน้ำ และดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการแหล่งน้ำ และการจัดสรรน้ำในพื้นที่โครงการ

๒.๖) ในช่วงระหว่าง การสำรวจและออกแบบโครงการฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการให้ครอบคลุมถึงการใช้ประโยชน์ เช่น ความสะดวกในการนำน้ำไปใช้ แนวเขตการก่อสร้างโครงการ การที่ดินของโครงการฯ การวางแผนท่อระบายน้ำ ความสูงของฝายน้ำล้น ความลึก ความกว้างของโครงการประเภทขุดลอก การวางแผนกั้นฝายน้ำล้นเป็นช่วงๆ เพื่อเก็บกักน้ำ บันไดลงสระน้ำสำหรับใช้ประกอบกิจกรรมในวันสำคัญ แนวคันดินของสระและตามแนวคันคลอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อป้องกันความไม่พึงพอใจที่อาจเกิดขึ้น

๒.๗) การติดตามประเมินผลโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ ยังไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ เนื่องจากยังไม่มีการใช้ประโยชน์ ต้องดำเนินการทำระบบการประเมิน ตั้งแต่ยังไม่มีโครงการ (ระบบการเก็บข้อมูลต่างๆ ในแต่ละโครงการ) ถึงในระยะ ๒-๓ ปี หลังสร้างเสร็จ เพื่อประเมินผลกระทบให้สามารถตอบการคุ้มค่าของโครงการ

๒.๘) สำหรับการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ จะดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ โดยใช้โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งได้มีการสำรวจในเบื้องต้นแล้วว่ามีการใช้ประโยชน์จากโครงการเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างและให้ประชาชนสะท้อนข้อมูลก่อนดำเนินโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้ในการเปรียบเทียบก่อนและหลังดำเนินการ และสนผ.จะจัดเก็บข้อมูลก่อนและระหว่างดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยจะพิจารณาปรับปรุงการติดตามประเมินผลโครงการให้ครอบคลุมทุกมิติการประเมินผล และสามารถแสดงให้เห็นตัวเลขทางเศรษฐศาสตร์เพื่อตอบความคุ้มค่าและประโยชน์ของโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(๑)
สรุปสำหรับผู้บริหาร	(๒)
สารบัญ	(๖)
สารบัญรูปภาพ/แผนที่/แผนภูมิ	(๘)
สารบัญตาราง	(๙)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ ขอบเขตการดำเนินงาน	๒
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒
๑.๕ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	๒
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๕
๒.๑ ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	๕
๒.๒ หลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี	๗
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีด้านการติดตามและประเมินผล	๙
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ	๑๒
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ	๑๖
๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๑๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการ	๒๐
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๒๐
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	๒๒
๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๒
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๒๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๒๕
๔.๑ ผลการสำรวจข้อมูล ความคิดเห็น ของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๒๕
๔.๒ ความคิดเห็นเมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินโครงการ	๒๙
๔.๓ ผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	๓๓
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๓๕
๕.๑ สรุปผลการประเมิน	๓๖
๕.๒ อภิปรายผล	๓๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๓๙
เอกสารอ้างอิง	๔๒
ภาคผนวก	๔๔
ภาคผนวก ก รูปภาพการลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ	
ภาคผนวก ข รายชื่อโครงการติดตามประเมินผลฯ	
ภาคผนวก ค แบบสอบถามประชาชน	
ภาคผนวก ง - บันทึก เรื่อง รายงานการติดตามประเมินผลโครงการฯ ฉบับสมบูรณ์ (อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ เห็นชอบรายงาน)	
- บันทึก เรื่อง ขออนุมัติในหลักการจัดทำโครงการติดตามและ ประเมินผลโครงการฯ (บันทึก สนผ. ที่ ทส ๐๖๐๔.๔/๓๓๘๘ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘)	
คณะผู้จัดทำ	

สารบัญรูปภาพ/แผนภูมิ

ภาพที่	หน้า
๒.๑ วงจรการดำเนินงานโครงการ	๑๐
๔.๑ แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่าง	๒๕
๔.๒ แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง	๒๕
๔.๓ แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	๒๖
๔.๔ แสดงการรู้จักกรมทรัพยากรน้ำของกลุ่มตัวอย่าง	๒๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓.๑ แสดงจำนวนโครงการติดตามประเมินผล จำแนกตามประเภทโครงการ	๒๑
๓.๒ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามเป้าหมาย และกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้จริง	๒๑
๔.๑ แสดงร้อยละของการประกอบอาชีพหลักของครัวเรือนจากกลุ่มตัวอย่าง	๒๖
๔.๒ แสดงร้อยละของสภาพแวดล้อมก่อนจะมีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ	๒๘
๔.๓ แสดงร้อยละการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ก่อนจะมีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ	๒๘
๔.๔ แสดงข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพโครงการ	๒๙
๔.๕ แสดงข้อมูลการประเมินการใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ	๓๐
๔.๖ แสดงข้อมูลการประเมินความคุ้มค่าจากการใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ	๓๑
๔.๗ แสดงการรับรู้ข่าวสารการจ้างแรงงานในโครงการ	๓๒
๔.๘ แสดงการมีส่วนร่วมเป็นแรงงานในโครงการ	๓๒
๔.๙ แสดงการร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ	๓๒
๔.๑๐ แสดงการมีส่วนร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ	๓๓
๔.๑๑ แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	๓๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้มีเงินหมุนเวียนในระดับชุมชนและกระจายความเจริญเติบโตไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ และมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เพื่อให้การใช้จ่ายภาครัฐสนับสนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวในการจ้างแรงงานหรือก่อให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการในจังหวัด ในลักษณะโครงการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น การซ่อมแซมแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำ การซ่อมแซมสถานพยาบาล โรงเรียน และตลาดกลาง เป็นต้น โดยกรมทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีภารกิจในการอนุรักษ์ พื้นฟู ปรับปรุง และพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อรักษาสภาพหรือคงไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศหรือสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ กระจายน้ำ ระบายน้ำ เป็นแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อการอุปโภคบริโภค การผลิต การเกษตรและการประกอบอาชีพให้เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ และสามารถแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนด้านน้ำให้แก่ประชาชน ป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ตลอดจนเป็นแนวป้องกันการบุกรุกพื้นที่แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้รับงบประมาณตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ให้ดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๔๗๕ แห่ง งบประมาณรวม ๒๖๙.๘๒๖๔ ล้านบาท

กรมทรัพยากรน้ำ มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ พัฒนาวិชาการ กำหนดมาตรฐาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำทั้งระดับภาพรวมและระดับลุ่มน้ำ เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมทรัพยากรน้ำได้รับงบประมาณ (งบกลาง) ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่มีจุดมุ่งหมายให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ มีการอำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการของประชาชน และให้การบริหารราชการบรรลุเป้าหมาย สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ ได้ดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ (งบกลาง) ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์โครงการ การจ้างงานในพื้นที่ และความคุ้มค่าของโครงการ

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของประชาชนจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ

๑.๒.๒ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ การจ้างงานในพื้นที่ และความคุ้มค่าของโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ

๑.๒.๓ เพื่อประเมินผลกระทบเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๑.๓ ขอบเขตการดำเนินงาน

๑.๓.๑ ติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ (งบกลาง) ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรน้ำ

๑.๓.๒ สำรวจข้อมูล ความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการ เกี่ยวกับความพึงพอใจ การใช้ประโยชน์ ความคุ้มค่า การกระจายรายได้ การดูแลรักษาแหล่งน้ำ ผลกระทบ ปัญหาอุปสรรค ความไม่พึงพอใจ และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงงาน

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๔.๑ ข้อมูล ความคิดเห็น ของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีต่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

๑.๔.๒ ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ บรรลุเป้าหมาย

๑.๔.๓ ทราบผลสัมฤทธิ์ การจ้างงานในพื้นที่ และความคุ้มค่าของโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ

๑.๔.๔ เป็นแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุง การดำเนินงานโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ

๑.๕ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

- **ผลลัพธ์** หมายถึง ประโยชน์ทางตรงที่เกิดจากสินค้า/บริการ (ผลผลิต) หรือผลที่ได้รับจากการใช้ประโยชน์ผลผลิตของโครงการ ซึ่งมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และมีหลากหลายมิติ ได้แก่ มิติทางด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต เป็นต้น และหมายรวมถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ผลผลิตโดยกลุ่มเป้าหมาย
- **ผลผลิต** หมายถึง สินค้า บริการที่ได้จากการดำเนินงานโดยส่วนราชการ ทั้งในรูปแบบของการให้บริการโดยตรงหรือการใช้วัตถุดิบของและหรือสิ่งก่อสร้าง เพื่อนำไปใช้ในการให้บริการ

แก่ประชาชน และภายนอกองค์กรนั้น โดยมีตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา รวมทั้ง ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ในลักษณะ SMART คือ เจาะจง (Specific) วัดได้ (Measurement) บรรลุได้ หรือสำเร็จได้ (Achievable) เป็นไปได้จริง (Realistic) มีช่วงเวลาที่ชัดเจน (Time bound)

- **ประสิทธิภาพ** หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใดๆ ก็ตามโดยมีสิ่งมุ่งหวังถึง ผลสำเร็จ และผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด ดำเนินการเป็นไปอย่าง ประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้นๆ ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง หรืออีกนัยหนึ่ง คือการพิจารณาผลสำเร็จของโครงการ โดยดู จากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเบื้องต้น (Input) กับผลผลิต (Output) เปรียบเทียบโดยที่ ผลสำเร็จดีกว่าทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ค่าใช้จ่ายที่ได้ใช้ไปกับโครงการ และเวลา
- **ประสิทธิผล** หมายถึง การพิจารณาผลผลิต (Output) ที่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ที่ต้องการ สามารถกระทำโดยเปรียบเทียบผลที่ได้จากโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้ง ไว้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการ ได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ หรือวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา ผลที่คาดหวังไว้เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้หรือผู้บริโภค ทั้งผลผลิต ผลกระทบ และผลลัพธ์
- **ผลกระทบ** หมายถึง ผลอันต่อเนื่องมาจากผลผลิตที่ได้ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ในมิติต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผลที่ได้จากการดำเนินโครงการและการใช้ประโยชน์ โครงการ ที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่มีใช้กลุ่มเป้าหมาย
- **ความคุ้มค่า** หมายถึงผลต่อเนื่องจากการนำเข้าปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งผลที่ ได้รับมีมูลค่าเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นจากเดิม ทั้งปริมาณ และคุณภาพ เช่น ความคุ้มค่าทางผลผลิต การใช้จ่ายงบประมาณได้ปริมาณหรือคุณภาพสูงกว่าที่คาดการณ์ไว้หรือใช้ระยะเวลา ดำเนินการที่น้อยกว่าแผนการที่กำหนด ความคุ้มค่าทางผลลัพธ์เป็นผลประโยชน์ที่ได้รับสูง กว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือวัตถุประสงค์หรือประโยชน์ที่ได้รับของสินค้า นั้นมากกว่าที่คาดการณ์
- **การบริหารจัดการ** หมายถึงการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวก ติดตามดูแลสิ่งต่างๆ ให้ ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย
- **ผู้ให้บริการ** หมายถึง หน่วยงานที่มีภารกิจในการสร้างผลผลิต/สินค้า และ/หรือบริการ ให้แก่ลูกค้าหรือประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือได้รับความพึงพอใจ ในบริการ

- **ผู้รับบริการ** หมายถึง บุคคล หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาท/เข้าใจในการได้มาหรือเข้าถึง ตั้งแต่ความเป็นมา การริเริ่มกระบวนการต่างๆ ของสินค้าและบริการ หรือสิ่งก่อสร้างนั้นๆ และความรับผิดชอบต่อสินค้าและบริการที่ได้มาหรือเข้าถึงอย่างต่อเนื่อง
- **การมีส่วนร่วม** หมายถึงการสร้างโอกาสให้ประชาชนได้ตระหนักถึงปัญหาที่แท้จริงของตน และพัฒนาความสามารถในการจัดการ ควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและชุมชน
- **ทรัพยากรน้ำ** (เฉพาะแหล่งน้ำผิวดิน) หมายถึง แหล่งน้ำธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ ลำคลอง รวมทั้งพื้นที่ชุ่มน้ำ
- **อนุรักษ์** หมายถึง การสงวน รักษาแหล่งน้ำไว้ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยมีวิธีการกำหนดมาตรการ สร้างจิตสำนึก การสร้างเครือข่าย ในการเฝ้าระวังดูแลบำรุงรักษา
- **การฟื้นฟู การปรับปรุง** หมายถึง การปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อให้คืนสู่สภาพเดิม โดยมีวิธีการขุดลอกตะกอน วัชพืช เพื่อให้เพิ่มการกักเก็บน้ำและประสิทธิภาพการระบายน้ำ
- **การพัฒนา** หมายถึง การป้องกัน การควบคุม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บและการระบายน้ำ โดยมีวิธีการใช้สิ่งก่อสร้าง ป้องกันการบุกรุก การกัดเซาะ การควบคุมน้ำ
- **การดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซม** หมายถึง การดูแล รักษา ซ่อมแซมแหล่งน้ำให้อยู่ในสภาพดี สามารถใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ โดยการจัดระบบป้องกันการเสียหายของแหล่งน้ำจากการกระทำของมนุษย์และสัตว์เลื้อยรวมทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การติดตามประเมินผล โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ของกรมทรัพยากรน้ำ มีแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
๒. หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
๓. แนวคิดเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล
๔. แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ
๕. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ
๖. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๑ ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๓/๑ มีจุดมุ่งหมายให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การอำนวยการ ความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน

๒.๑.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.

๒๕๔๖

มาตรา ๖ มีจุดมุ่งหมายให้การบริหารราชการบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- ๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- ๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- ๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- ๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- ๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- ๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๒.๑.๓ นโยบายของคณะรัฐมนตรี รัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี รัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ที่เกี่ยวข้องกับกรมทรัพยากรน้ำ มีดังนี้

นโยบายด้านที่ ๖ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

ข้อ ๖.๘ แก้ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนทั้งที่ท่วมเป็นบริเวณกว้างและท่วมเฉพาะพื้นที่และปัญหาขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่และบางฤดูกาล ซึ่งนำความเสียหายและทุกข์ร้อนมาให้เกษตรกร โดยระดมความคิดเพื่อหาทางป้องกันไม่ให้เกิดน้ำท่วมรุนแรงดังเช่นเหตุการณ์น้ำท่วมในปี ๒๕๕๔ และหาวิธีที่จะแก้ปัญหาน้ำท่วมเฉพาะพื้นที่ให้ลดลงโดยเร็ว ไม่กระทบต่อพืชผล ส่วนภาวะภัยแล้ง จนเกิดการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรนั้น รัฐบาลจะเร่งดำเนินการจัดสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่เพาะปลูกให้มากที่สุด ซึ่งจะสามารถทำได้ในเวลา ๑ ปี

นโยบายด้านที่ ๙ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ข้อ ๙.๔ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพในทุกมิติ ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ จัดให้มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและมีกระบวนการบูรณาการ แผนงานและงบประมาณร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำแผนงาน โครงการ ไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับทิศทางนโยบายการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำ โดยจัดตั้งหรือกำหนดกลไกการบริหารจัดการน้ำ พร้อมทั้งมีการนำเทคโนโลยี ที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในระบบของการบริหารจัดการน้ำและการเตือนภัย

๒.๑.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกรมทรัพยากรน้ำในส่วนของงานอนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำและ บริหารจัดการน้ำ มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๖.๑ การอนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มุ่งรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่าและเขตอนุรักษ์ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการ องค์ความรู้ให้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการ ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ ที่ดินและการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคอย่างเป็นระบบ รวมทั้ง ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ

๒.๑.๕ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ เป้าหมายการให้บริการ และกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกรมทรัพยากรน้ำใน ส่วนของงานอนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (เกษตรและอุตสาหกรรม)

เป้าประสงค์ที่ ๑ จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาด้านการเกษตรตามศักยภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๒ จัดหาน้ำต้นทุนเพื่อรักษาระบบนิเวศรวมทั้งควบคุมและจัดสรรน้ำให้ สมดุลและเพียงพอ ทั้งเพื่อการใช้น้ำขั้นพื้นฐานของกลุ่มน้ำและระบบนิเวศ

เป้าประสงค์ที่ ๓ บริหารจัดการความต้องการใช้น้ำในด้านการเกษตร อุปโภค บริโภค อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ให้สมดุลกับน้ำต้นทุนโดยเกิดประโยชน์สูงสุด

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ

๒.๑.๖ ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๑

ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ เป้าหมายการให้บริการ และกลยุทธ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกรมทรัพยากรน้ำในส่วนของงานอนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินอย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน

เป้าประสงค์ที่ ๑ ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายมีแหล่งน้ำที่มีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟู และพัฒนา เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนที่มีปริมาณเพียงพอโดยการมีส่วนร่วม

เป้าหมายการให้บริการที่ ๑ ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายมีแหล่งน้ำที่มีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟู และพัฒนา เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนที่มีปริมาณเพียงพอโดยการมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ ๖ พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มน้ำต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการกระจายน้ำ บูรณาการน้ำผิวดินใต้ดิน และกำหนดมาตรฐานพัฒนาระบบน้ำสะอาด

๒.๑.๗ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการกรมทรัพยากรน้ำ พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อจัดการน้ำต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บและการระบายน้ำ รวมถึงรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

เป้าประสงค์ที่ ๑ แหล่งน้ำได้รับการอนุรักษ์ พัฒนา พื้นฟู และเพิ่มประสิทธิภาพ ในการกักเก็บ และการระบาย รวมทั้งการฟื้นคืนความสมบูรณ์ และรักษาระบบนิเวศ

เป้าประสงค์ที่ ๒ ระบบบริหารจัดการน้ำที่สอดคล้องกับความจำเป็นในการดำรงชีวิต การผลิตและรักษาระบบนิเวศ รวมทั้งแก้ไขและบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง

กลยุทธ์ที่ ๑ อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ บรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ฟื้นคืนความอุดมสมบูรณ์ และรักษาระบบนิเวศ

๒.๒ หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หมายถึง หลักในการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรมประกอบด้วย องค์ประกอบ ๑๐ หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (๒๕๕๒) ได้มีการกำหนดความหมายสำคัญของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้ง ๑๐ องค์ประกอบ ไว้ดังนี้

๑) หลักประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีการกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานใน

ระดับชั้นนำของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงาน และระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

๒) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การบริหารราชการตามแนวทางการ กำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

๓) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

๔) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

๕) หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม หรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

๖) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสดำเนินการร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

๗) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจ การตัดสินใจทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

๘) หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๙) หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการสภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่นๆ

๑๐) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญโดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล

สำนักงานเลขาธิการสภา (๒๕๕๐) ได้กล่าวว่า การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) เป็นคำที่มักจะใช้ควบคู่กัน การติดตามและประเมินผล จะช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนหรือไม่ มีความก้าวหน้า มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะได้แก้ไขปัญหาอุปสรรคเหล่านั้น และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไป

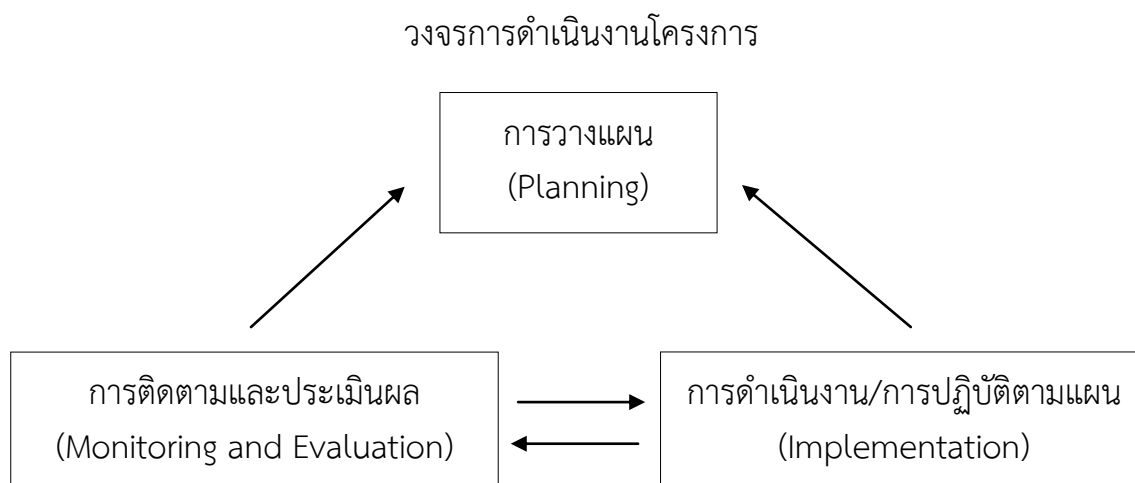
การติดตาม (Monitoring) และ การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการที่แตกต่างกัน มีจุดหมายไม่เหมือนกัน แต่กระบวนการทั้งสองมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และเมื่อนำแนวคิดและหลักการติดตามและประเมินผลมาประสานใช้ด้วยกันอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติสามารถกำกับ ทบทวน และพัฒนางาน โครงการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การดำเนินการโครงการใดๆ ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน ๓ ส่วน คือ

๑) การวางแผน (Planning หรือ Project Design) เป็นการศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับโครงการ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์อันจะนำไปสู่การกำหนดรายละเอียดในแต่ละส่วนโครงการ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายแนวทางการดำเนินงานและผลที่คาดว่าจะได้รับ

๒) การดำเนินงาน/การปฏิบัติตามแผน (Implementation) เป็นขั้นตอนการบริหารงานเพื่อดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในส่วนของการวางแผน เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรให้ไปสู่เป้าหมายของโครงการ

๓) การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) เป็นขั้นตอนที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินโครงการ เพราะเป็นการติดตามกำกับกำกับการดำเนินการของโครงการ เพื่อปรับปรุงและตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์/เป้าหมาย/ตัวชี้วัดหรือไม่

ภาพที่ ๒.๑ วงจรการดำเนินงานโครงการ

วงจรการดำเนินโครงการนั้น การติดตามและประเมินผลนับเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานและผลสำเร็จของโครงการและเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากระบวนการวางแผน (Planning) และการปฏิบัติตามแผน (Monitoring) และการประเมินผล (Evaluation) จะสามารถบ่งบอกถึงความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ผลสำเร็จ และผลกระทบจากการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำกับ เร่งรัด และปรับปรุง/ยุติการดำเนินการ หรือเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป

๒.๓.๑ ความหมายของการติดตามและประเมินโครงการ

สำนักงานเลขาธิการสภา (๒๕๕๐) ให้ความหมายของการติดตาม (Monitoring) โครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (Input) การดำเนินงาน (Process) และผลการดำเนินงาน (Output) เกี่ยวกับโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback System) สำหรับการกำกับ ทบทวน และแก้ไขปัญหาลักษณะดำเนินโครงการ

การประเมิน (Evaluation) โครงการ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและตัดสินคุณค่า (Value Judgement) เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า การดำเนินงาน และผลการดำเนินโครงการ เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับการปรับปรุงการดำเนินโครงการ สรุปผลสำเร็จของโครงการและพัฒนาโครงการต่อไป

อรุณี เวียงแสง และคณะ (๒๕๔๘: ๕๖) ได้กล่าวว่า การติดตามและการประเมินผลเป็นหัวใจของการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ งานที่มีความซับซ้อนและต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง ยิ่งต้องมีการติดตามและประเมินผลที่จริงจังการติดตามผลและประเมินผลที่ทรงพลังที่สุด คือ การติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจัดเป็นการประเมินผลแบบ“เอื้ออำนาจ” (empowerment evaluation)

๒.๓.๒ หลักการติดตามโครงการ

การติดตาม (Monitoring) เป็นกระบวนการในการบริหารงาน เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานที่จะช่วยให้ระบบการวางแผนและการบริหารงานมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยรวบรวมข้อมูลตามระบบงาน เช่น เป้าหมาย วิธีการ ผลการปฏิบัติงาน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และเพื่อให้ได้ผลงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒.๓.๓ ประโยชน์ของการติดตามโครงการ

การติดตามมีประโยชน์ที่สำคัญที่สุด คือ การนำไปใช้แก้ปัญหาต่างๆ ระหว่างดำเนินโครงการรองลงมา คือ ใช้สำหรับวางแผนการจัดทำโครงการในอนาคต ซึ่งประโยชน์ต่างๆ สามารถแยกเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

- ๑) ทราบถึงสถานภาพและสถานการณ์ต่างๆ ของการดำเนินโครงการ
- ๒) ทราบข้อดี/ข้อบกพร่อง ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้การดำเนินโครงการมีปัญหาทำให้สามารถแก้ไขได้ทันท่วงที และในโอกาสต่อไป
- ๓) ประหยัดเวลา งบประมาณ และทรัพยากรในการดำเนินโครงการ
- ๔) สามารถเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการในเชิงสถิติหรือวิทยาศาสตร์ ทำให้ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง
- ๕) กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ มีความสำนึกต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ และกระตือรือร้นในการแก้ไข ตลอดจนคิดค้นปรับปรุงโครงการอย่างสม่ำเสมอ
- ๖) ผู้บริหารระดับต่างๆ ของโครงการสามารถวินิจฉัย สั่งการได้อย่างรัดกุมมีเหตุผล
- ๗) สร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงานของโครงการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง
- ๘) เป็นขวัญ กำลังใจต่อผู้ปฏิบัติ
- ๙) เป็นสารสนเทศสำหรับการประเมินผล

๒.๓.๔ หลักการประเมินผลโครงการ

การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาปัจจัยให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อย ของโครงการอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการ เพื่อการดำเนินงานต่อไป หรือจะยุติการดำเนินงาน การประเมินผลโครงการอย่างมีระบบ ย่อมจะมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโครงการ ซึ่งจะต้องส่งผลให้โครงการนั้นดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๒.๓.๕ ประโยชน์ของการประเมินผลโครงการ

- ๑) การประเมินผลเป็นภารกิจที่สำคัญของระบบการวางแผนและบริหารแผน/โครงการ เนื่องจากการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบและควบคุมชนิดหนึ่ง ซึ่งดำเนินงานอย่างมีระบบทั้งปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลการดำเนินงาน (Output) จะได้รับการตรวจสอบทุกขั้นตอนและนำมาซึ่งข้อมูลที่จำเป็นอันเป็นข้อมูลย้อนกลับที่จะนำมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน

เพราะนอกจากจะชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานแล้ว ยังชี้ให้เห็นผลการปฏิบัติงานซึ่งไม่สามารถทราบได้จากกระบวนการวางแผน

๒) เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถปรับปรุงระบบการวางแผนและบริหารแผนด้วยการให้ข้อมูลที่ต่อเนื่อง ทำให้สามารถปรับสภาพการปฏิบัติให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถควบคุมแผนและโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้

๓) การประเมินช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์ต่อประชาชน เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ ข้อมูลหรือปัจจัยใดที่เป็นปัญหา จะได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ หรือใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม คุ้มค่า ทรัพยากรทุกชนิดได้รับการจัดสรรให้อยู่ในจำนวนหรือปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอแก่การดำเนินงาน

เมื่อมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและประจำ ย่อมทำให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริง การวางแผนงาน/โครงการ สามารถทำได้ตรงตามเป้าหมาย หรือสามารถปรับปรุงแก้ไขแผนงาน/โครงการให้เหมาะสมมากขึ้น สามารถทราบผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ เมื่อเริ่มวางแผนใหม่อีกครั้งก็จะมีข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจน เทียบตรง และเป็นปัจจุบัน สามารถเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ

๒.๔.๑ ความหมายของความพึงพอใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖) ให้ความหมาย ความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ชรีณี เดชจินดา (๒๕๓๖) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนอง หรือลดลงหากความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

มอร์ส (Morse, ๑๙๙๕ อ้างถึงใน กมลมาศ อุเทนสุต, ๒๕๔๘) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความตึงเครียดของบุคคลให้น้อยลงได้ ถ้าความตึงเครียดมีมากก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจ ซึ่งความตึงเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ หากมนุษย์มีความต้องการมากก็จะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้อง แต่ถ้าเมื่อใดความต้องการได้รับการตอบสนอง ก็จะทำให้เกิดความพอใจ

๒.๔.๒ ทฤษฎีความพึงพอใจ

อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดุลพัฒน์กิจ (๒๕๔๘: ๑๗๗) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการจะแสดงออกในทางบวกหรือลบต่อสิ่งที่ ได้รับจากการบริการ และการนำเสนอการบริการโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้คาดหวังไว้ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างบริการ ได้แก่

๑. ผลิตภัณฑ์บริการ ในการนำเสนอการบริการจะต้องมีผลิตภัณฑ์บริการที่มีคุณภาพ และระดับการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยผู้ให้บริการจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ และจริงใจต่อการสร้างเสริมคุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการที่จะส่งมอบให้แก่ผู้รับบริการ

๒. ราคาค่าบริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการเกิดจากการประเมินคุณภาพและรูปแบบของการบริการเทียบกับราคาค่าบริการที่จะต้องจ่ายออกไป โดยผู้ให้บริการจะต้องกำหนดราคาค่าบริการที่เหมาะสมกับคุณภาพของการบริการ และเป็นไปตามความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay) ของผู้รับบริการค่าบริการจะถูกหรือแพงขึ้นอยู่กับความสามารถในการจ่าย และเจตคติต่อราคาของกลุ่มผู้รับบริการอีกด้วย

๓. สถานที่บริการ ผู้ให้บริการจะต้องมองหาสถานที่ในการให้บริการที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกมีสถานที่กว้างขวางเพียงพอและต้องคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการในทุกด้าน เช่น การมีสถานที่จอดรถ หรือการให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้ประเด็นด้านสถานที่ให้บริการลดลงไปได้ เป็นต้น

๔. การส่งเสริมแนะนำบริการ ผู้ให้บริการจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารในเชิงบวกแก่ผู้รับบริการทั้งในด้านคุณภาพการบริการและภาพลักษณ์ของการบริการผ่านทางสื่อต่างๆ เพื่อให้ผู้รับบริการได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปช่วยประเมินเพื่อตัดสินใจใช้บริการต่อไป

๕. ผู้ให้บริการ จะต้องตระหนักตนเองว่ามีส่วนสำคัญในการสร้างให้เกิดความพึงพอใจในการบริการของผู้รับบริการ โดยในการกำหนดกระบวนการจัดการ การวางรูปแบบการบริการจะต้องคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นสำคัญ ทั้งแสดงพฤติกรรมบริการและเสนอบริการที่ลูกค้าต้องการด้วยความสนใจเอาใจใส่อย่างเต็มที่ด้วยจิตสำนึกของการบริการ

๖. สภาพแวดล้อมของการบริการ ผู้ให้บริการจะต้องสร้างให้เกิดความสวยงามของอาคารสถานที่ผ่านการออกแบบตกแต่ง การแบ่งพื้นที่อย่างเหมาะสมลงตัวสร้างให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรผู้ให้บริการและสื่อภาพลักษณ์เหล่านี้ออกไปสู่ผู้รับบริการอีกด้วย

๗. กระบวนการบริการ ผู้ให้บริการต่างมุ่งหวังให้เกิดความมีประสิทธิภาพของการจัดการระบบการบริการเพื่อเพิ่มความคล่องตัวและความสามารถในการสนองตอบต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้อง มีคุณภาพ โดยการนำบุคลากร เทคโนโลยีเข้ามาร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการและหวังต่อประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นต่อผู้รับบริการ

ความพึงพอใจของผู้รับบริการนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ระดับด้วยกัน คือ

๑. ความพึงพอใจที่ตรงกับความคาดหวังเป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจะต้องจัดให้มีตามความคาดหวังของผู้รับบริการและระวังไม่ให้เกิดสิ่งที่ต่ำกว่าความคาดหวังนั้นได้ เพื่อให้ผู้รับบริการรู้สึกยินดีและมีความสุขในการมารับบริการนั้นๆ

๒. ความพึงพอใจที่เกินความคาดหวัง เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการมุ่งหวังที่จะสร้างให้เกินกว่าความคาดหวังของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้สึกปลาบปลื้มใจหรือประทับใจในบริการที่ได้รับซึ่งเกินความคาดหวังที่ตั้งใจไว้

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจคือ ความรู้สึกพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจก็จะเกิดความพอใจ ชอบใจ เกิดเป็นทัศนคติด้านบวก ที่แสดงให้เห็นถึงสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบที่แสดงให้เห็นถึงสภาพความไม่พึงพอใจ ความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกของทัศนคติซึ่งไม่จำเป็นต้องแสดงหรืออธิบายเชิงเหตุผลเสมอไปก็ได้ ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงผลออกมาในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการประเมินโดยบ่งบอกถึงทิศทางของผลประเมินว่าจะเป็นไปในลักษณะทิศทางบวก หรือทิศทางลบหรือไม่มีปฏิกิริยา คือ เฉยๆ ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นนั้นก็ได้อีก

๒.๔.๓ การวัดความพึงพอใจที่มีต่อการบริการ

สาโรช ไสยสมบัติ (๒๕๓๔: ๓๙) กล่าวว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการบริการจะเกิดขึ้นหรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาถึงลักษณะของการให้บริการขององค์การ ประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการในมิติต่างๆ ของแต่ละบุคคล ดังนั้นในการวัดความพึงพอใจต่อการบริการอาจกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

๑) การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยการร้องขอหรือขอความร่วมมือ จากกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้ เลือกตอบหรือเป็นคำตอบอิสระ โดยคำถามที่ถามอาจจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆ ที่หน่วยงานกำลังให้บริการอยู่ เช่น ลักษณะของการให้บริการ สถานที่ให้บริการ บุคลากรที่ให้บริการ เป็นต้น

๒) การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นวิธีการที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจงใจให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามให้ตรงกับข้อเท็จจริง การวัดความพึงพอใจโดยวิธีการสัมภาษณ์นับว่าเป็นวิธีที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง

๓) การสังเกตเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการได้โดยวิธีการสังเกตจากพฤติกรรมทั้งก่อนมารับบริการ ขณะรอรับบริการและหลังจากการได้รับบริการแล้ว เช่น การสังเกตกิริยาท่าทาง การพูด สีหน้า และความถี่ของการมาขอรับบริการ เป็นต้น การวัดความพึงพอใจโดยวิธีนี้ ผู้วัดจะต้องกระทำอย่างจริงจังและมีแบบแผนที่แน่นอน จึงจะสามารถประเมินถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการได้อย่างถูกต้อง

สำหรับการวัดความพึงพอใจของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นหลัก

๒.๔.๔ ความสำคัญของความพึงพอใจต่อการบริการ

ความพึงพอใจในการบริการของผู้รับบริการเป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้ให้บริการทั้งหลายต่างหากกลยุทธทางการจัดการและยุทธศาสตร์ทางการตลาดมาประยุกต์ใช้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำให้

ผู้รับบริการเกิดความประทับใจในบริการและกลับมาใช้บริการซ้ำอีก ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่

๑) ผู้ให้บริการ กล่าวคือ ในการจัดให้เกิดการบริการแก่ผู้มารับบริการนั้น สิ่งที่ผู้ให้บริการควรจะต้องคำนึงถึงและยึดถือคือ

๑.๑) ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของการบริการรูปแบบการบริการที่ดีจะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการได้ โดยผู้ให้บริการจะต้องทำการสำรวจหรือศึกษาความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการเป้าหมายเสียก่อน จากนั้นจึงสามารถกำหนดรูปแบบการบริการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการบริการที่น่าประทับใจแก่ผู้มารับบริการได้

๑.๒) ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการ เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ โดยทั่วไปองค์การธุรกิจบริการจะทำการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลายๆ ด้าน เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ ความน่าเชื่อถือของกิจการบริการ ความเต็มใจในการให้บริการ ความรู้และความสามารถในการให้บริการ และบุคลิกลักษณะของผู้ให้บริการ เป็นต้น

๑.๓) ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเป็นตัวชี้คุณภาพและความสำเร็จของงานบริการ เนื่องจากการบริการจะดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการซึ่งการปฏิบัติงานจะมีคุณภาพนั้น ผู้ให้บริการจะต้องมีความพึงพอใจในงานของตน จึงจะทุ่มเทในการทำงานและเป็นสิ่งนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

๒) ผู้รับบริการ กล่าวคือ สิ่งที่ ผู้รับบริการมุ่งหวังต้องการจะได้จากการมารับบริการนั้นก็คือความสะดวกสบาย ความรวดเร็วและคุณภาพการบริการที่ดี ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็นตัวผลักดันคุณภาพของการบริการของผู้ให้บริการ ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้รับบริการดังนี้

๒.๑) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นตัวผลักดันคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้รับบริการเอง ซึ่งมุ่งหวังที่จะได้รับการบริการที่ดีจากการที่ได้ไปใช้บริการยังที่ต่างๆ ความพึงพอใจของผู้รับบริการนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้บริการจะต้องตระหนักถึงและจัดให้ได้อย่างเพียงพอ ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อที่จะนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าแก่ผู้รับบริการ ส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่ดีมีคุณภาพมากขึ้นเรื่อยๆ

๒.๒) ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการ ช่วยพัฒนาคุณภาพของงานบริการและอาชีพบริการ เนื่องจากผู้ให้บริการที่มีความพึงพอใจในการทำงาน จะทำงานด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทสร้างสรรค์และส่งเสริมมาตรฐานในการให้บริการ ส่งผลให้คุณภาพในการบริการสูงขึ้นและงานบริการกลายเป็นงานที่แพร่หลายมากขึ้น มีบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถเข้าสู่วงการธุรกิจบริการมากขึ้น เกิดการขยายตัวของธุรกิจบริการ ส่งผลต่อลักษณะการบริการ ทำให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่มีความหลากหลายและมีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖) ให้ความหมายของคำว่า บริการ หมายถึง ปฏิบัติรับใช้ ให้ความสะดวกต่างๆ ส่วนความหมายทั่วไปที่มักกล่าวถึง คือ การกระทำที่เปี่ยมไปด้วยความช่วยเหลือหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

พรณี ชุติวฒนาธาดา (๒๕๕๔) มีแนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการให้บริการที่ดีไว้ดังนี้ การบริการ (service) หมายถึง “กระบวนการของการปฏิบัติเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความสุข ความสะดวก หรือความสบายอันเป็นการกระทำที่เกิดจากจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี ช่วยเหลือ เกื้อกูล เอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรี ให้ความเป็นธรรมและเสมอภาค “การให้บริการจะมีทั้งผู้ให้และผู้รับ ถ้าเป็นการบริการที่ดี ผู้รับจะเกิดความประทับใจหรือเกิดทัศนคติที่ดีต่อการบริการดังกล่าว

ถ้านำคำว่า “service” มาแยกตัวอักษรแต่ละตัว และใช้เป็นอักษรขึ้นต้นคำ เราจะพบหัวใจขององค์ประกอบของการบริการที่ดี

S : Smiling & Sympathy ยิ้มแย้ม เอาใจเขาใส่ใจเรา เห็นใจในความจำเป็นของผู้รับบริการ

E : Early Response ตอบสนองความประสงค์ของผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว

R : Respectful แสดงออกถึงการให้เกียรติแก่ผู้รับบริการ

V : Voluntariness Manner ลักษณะการให้บริการอย่างเต็มใจ

I : Image Enhancing แสดงออกซึ่งการรักษาภาพพจน์ของผู้ให้บริการขององค์กร

C : Courtesy ความมีไมตรีจิตในการบริการ

E : Enthusiasm ความกระตือรือร้นในการบริการ ลักษณะของงานบริการเป็นงานหนักที่จะต้องพบกับคนจำนวนมากและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้รับบริการอยู่ตลอดเวลา อันส่งผลให้บางครั้งการบริการอาจไม่รวดเร็วทันกับความต้องการของผู้รับบริการทุกคนในเวลาเดียวกันได้

๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๖.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง

การมีส่วนร่วมเป็นการร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามาร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือระหว่างกันด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุจุดหมายของสังคม

การมีส่วนร่วม คือการที่ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจระดับต่างๆ ทาง การจัดการบริหารและทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน

ความหมายของการมีส่วนร่วม เป็นความหมายที่กว้างเกี่ยวข้องกับบุคคลในทุกระดับทุก ส่วน ดังที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดความหมายไว้เพื่อการดำเนินงานขององค์การว่าการมี ส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมเล็ก หรือสังคมขนาด ใหญ่ ได้มีส่วนช่วยเหลืออย่างเต็มที่ต่อสังคมนั้นๆ อันได้แก่ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ เช่น การพิจารณาปัญหา การตั้งนโยบาย การตัดสินใจ ประเด็นสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับการ พัฒนาประชาชาติและการประเมินความต้องการของสังคมนั้นๆ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น จึงหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วน ช่วยเหลือกันตั้งแต่การวางแผน การบริหารงบประมาณ การดำเนินการ และการติดตามและ ประเมินผล ดังนั้น ผลสำเร็จของการพัฒนาจึงขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของประชาชนและการมีส่วน ร่วมของประชาชนอย่างแข็งขันโดยประชาชนต้องรู้ว่าพวกตนต้องการอะไรเพื่อการพัฒนาของ ตนเอง (จินตวิร์ เกษมสุข, ๒๕๕๔)

๒.๖.๒ การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)

จินตวิร์ เกษมสุข (๒๕๕๔) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนคือ กระบวนการให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และความชำนาญร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุน ติดตามผลการปฏิบัติ งานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง จึงหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีด ความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ใน สังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม และการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับ โครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) เป็นแนวความคิดใหม่ที่มีรากฐานมาจากแนวคิดของระบอบประชาธิปไตย เป็นกระแสของความคิด ที่ทำให้ผู้คนในสังคมตระหนักดีว่าการดำเนินกิจการใดๆ ก็ตามผู้ที่ได้รับผลกระทบและมีส่วนได้เสีย ควรเป็นผู้มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะความคิด การปฏิบัติ งานประชาสัมพันธ์ใน ยุคปัจจุบันจึงต้องประยุกต์แนวคิดให้ตอบรับกับแนวคิดประชาธิปไตย โดยต้องสร้างกระบวนการ รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนอันเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน และเป็นส่วนสำคัญของ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนกลุ่มที่มีส่วนได้เสียและได้รับ ผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้น การพัฒนาจึงเริ่มจากความต้องการของชุมชนแทนความ ต้องการของหน่วยงานภาครัฐ

๒.๖.๓ ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

อรรถัย กักผล (๒๕๕๒) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าในหน่วยงานใดก็ตาม เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เพราะการมีส่วนร่วมมีคุณประโยชน์หลากหลายประการอย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่จะได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับความจริงใจและความจริงจังในการดำเนินการ ด้วย ประโยชน์โดยทั่วไป คือ

๑) เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นต่างๆ จะช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วนรอบคอบมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบกับประชาชนโดยตรง

๒) ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบข้อมูลคำอธิบายต่างๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ แน่แน่นอนว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าใช้จ่ายและใช้ระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนยอมรับ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้นซึ่งในประเด็นนี้จะเห็นว่าโครงการของภาครัฐที่เร่งการตัดสินใจหรือปกปิด เมื่อประชาชนทราบภายหลัง และต่อต้านบางโครงการนำไปสู่การปฏิบัติไม่ได้ ล่าช้าเป็นปีๆ บางโครงการสามารถก่อสร้างได้เสร็จและประชาชนไม่ยอมให้เข้าไปดำเนินการ กลายเป็นอนุสาวรีย์ร้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายงบประมาณดังกล่าวสามารถนำไปสร้างคุณประโยชน์ได้มากมาย

๓) การสร้างฉันทามติ สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันการสร้างฉันทามติอาจเป็นเรื่องยาก สังคมเรากลายร่างเป็นพหุลักษณะและต้องยอมรับความหลากหลายแตกต่างทางความคิด กลไกที่ช่วยให้ความแตกต่างนั้นได้มีการแลกเปลี่ยน คือ กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางหลักการเราเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจช่วยป้องกันความขัดแย้งได้ แต่ในสังคมไทยที่ผ่านมาภาครัฐมักดำเนินการตัดสินใจไปก่อน เมื่อประชาชนต่อต้านจึงจัดกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งช้าไปแล้ว หากเกิดเป็นความขัดแย้งขึ้น จำเป็นต้องใช้หลักการจัดการความขัดแย้งเข้ามาแทน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงสามารถช่วยลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

๔) ร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อประสบความสำเร็จ จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๕) ช่วยทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้ผู้บริหารและผู้บริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความรู้สึกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของประชาชนไม่ใช่เป็นของนักการเมืองเท่านั้น นอกจากนั้นด้วยความใกล้ชิด ผู้บริหารท้องถิ่นจะไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

๖) ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

๗) ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น การมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการ

การติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ (งบกกลาง) ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรน้ำ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร คือ ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ (งบกกลาง) ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑-๑๑

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

- กำหนดขนาดเป้าหมายจำนวนโครงการ โดยใช้สูตรในการคำนวณของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนโครงการ)

e = ๐.๑๐ (คลาดเคลื่อนได้ ๑๐%)

N = จำนวนโครงการทั้งหมด

จำนวนโครงการทั้งหมด ๔๓๔ โครงการ ดังนั้นจะได้ขนาดเป้าหมายจำนวนโครงการเท่ากับ

$$\begin{aligned} n &= \frac{434}{1 + 434(0.10)^2} \\ &= 81 \text{ โครงการ} \end{aligned}$$

- กำหนดเป้าหมายจำนวนโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ๔๓๔ โครงการ กลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูล จำนวน ๘๑ โครงการ

- คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่โครงการ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวนตัวอย่าง ๕ ครั้งเวียน ต่อโครงการ จำนวนโครงการและกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนโครงการติดตามประเมินผล จำแนกตามประเภทโครงการ

หน่วยงาน	จำนวนโครงการ แล้วเสร็จ	ขนาด ตัวอย่าง	ประเภทโครงการที่สุ่มเลือก		
			คลอง/ลำน้ำ/ลำห้วย	สระ/อ่าง/หนอง/บึง	ฝายน้ำล้น
สทภ. ๑	๖	๑	-	-	๑
สทภ. ๒	๑๐๔	๑๙	๔	๑๕	-
สทภ. ๓	๑๔	๓	๑	๒	-
สทภ. ๔	๔๕	๘	๕	๒	๑
สทภ. ๕	๑๓	๒	๑	๑	-
สทภ. ๖	๒๒	๔	๒	๒	-
สทภ. ๗	๒๐	๔	๑	๓	-
สทภ. ๘	-	-	-	-	-
สทภ. ๙	๑๘๘	๓๕	๒๓	๑๒	-
สทภ. ๑๐	๓	๑	๑	-	-
สทภ. ๑๑	๑๙	๔	๑	๒	๑
รวมทั้งสิ้น	๔๓๔	๘๑	๓๙	๓๙	๓

ตารางที่ ๓.๒ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามเป้าหมาย และกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้จริง

หน่วยงาน	จำนวนโครงการ แล้วเสร็จ	จำนวนโครงการ คัดเลือกเก็บข้อมูล	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป้าหมาย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เก็บได้จริง
สทภ.๑	๖	๑	๕	๘
สทภ.๒	๑๐๔	๑๙	๙๕	๙๕
สทภ.๓	๑๔	๓	๑๕	๒๔
สทภ.๔	๔๕	๘	๔๐	๔๒
สทภ.๕	๑๓	๒	๑๐	๑๑
สทภ.๖	๒๒	๔	๒๐	๒๑
สทภ.๗	๒๐	๔	๒๐	๒๓
สทภ.๘	-	-	-	-
สทภ.๙	๑๘๘	๓๕	๑๗๕	๑๗๕
สทภ.๑๐	๓	๑	๕	๕
สทภ.๑๑	๑๙	๔	๒๐	๓๓
รวม	๔๓๔	๘๑	๔๐๕	๔๓๗

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- (๑) ข้อมูลทั่วไป
- (๒) ข้อมูลด้านแหล่งน้ำก่อนดำเนินโครงการ
- (๓) ความคิดเห็นเมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินโครงการ
- (๔) ประสิทธิภาพโครงการ
- (๕) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลรักษาแหล่งน้ำให้เกิดประสิทธิภาพ
- (๖) ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- (๗) ความคิดเห็นอื่นๆ หรือข้อเสนอแนะ

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑ - ๑๑ ลงพื้นที่โครงการเพื่อเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน ๔๓๗ ชุด เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด จำนวน ๔๐๕ ชุด (มากกว่าร้อยละ ๗.๙๐)

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๔.๑ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ (MS-excel)

๓.๔.๒ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

๓.๔.๓ การแปลผลข้อมูล เป็นการแปลงคำตอบที่ได้จากแต่ละประเด็นย่อยเป็นคะแนน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑) ระดับความพึงพอใจเมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินโครงการ

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
น้อย	๑
ปานกลาง	๒
มาก	๓

นำมาจัดกลุ่มระดับ โดยพิจารณาจากการรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่ โดยให้คะแนนกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างแบ่งระดับออกเป็น ๓ ชั้น เพื่อพิจารณาเป็นเกณฑ์ จากคะแนนเฉลี่ย (Mean)

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{๓ - ๑}{๓} = ๐.๖๖$$

เกณฑ์การแปลความหมายระดับคะแนน ชั้นของเกณฑ์ ดังนี้

<u>ช่วงของค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
๑.๐๐-๑.๖๖	อยู่ในระดับน้อย
๑.๖๗-๒.๓๓	อยู่ในระดับปานกลาง
๒.๓๔-๓.๐๐	อยู่ในระดับมาก

ผลการประมวลค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ โดยคำนวณจาก ค่าเฉลี่ย x ๑๐๐

๓

๒) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบในเบื้องต้น

<u>ระดับความคิดเห็น</u>	<u>คะแนน</u>
น้อยลง	๐
เท่าเดิม	๑
ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น	๒

นำมาจัดกลุ่มระดับ โดยพิจารณาจากการรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่ โดยให้คะแนนกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างแบ่งระดับออกเป็น ๓ ชั้น เพื่อพิจารณาเป็นเกณฑ์ จากคะแนนเฉลี่ย (Mean)

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{๒ - ๐}{๓} = ๐.๖๖$$

เกณฑ์การแปลความหมายระดับคะแนน ชั้นของเกณฑ์ ดังนี้

<u>ช่วงของค่าเฉลี่ย</u>	<u>ความหมาย</u>
๐.๐๐-๐.๖๖	ผลกระทบน้อยลง
๐.๖๗-๑.๓๓	ผลกระทบเหมือนเดิม
๑.๓๔-๒.๐๐	อยู่ในระดับดีขึ้น/เพิ่มขึ้น

ผลการประมวลค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ โดยคำนวณจาก ค่าเฉลี่ย x ๑๐๐

๓

๓.๔.๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เช่น ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อความปลายเปิด ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

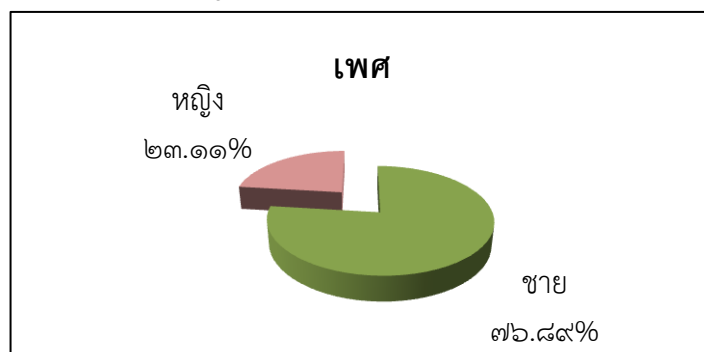
บทที่ ๔ ผลการศึกษา

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑-๑๑ คัดเลือกโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (งบกลาง ๒๕๕๘) เพื่อดำเนินการติดตามและประเมินผล จำนวน ๘๑ โครงการ จากจำนวนโครงการที่แล้วเสร็จ ๔๓๔ โครงการ (โครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น ๔๗๕ โครงการ) การติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กฯ ผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๔.๑ ผลการสำรวจข้อมูล ความคิดเห็นของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

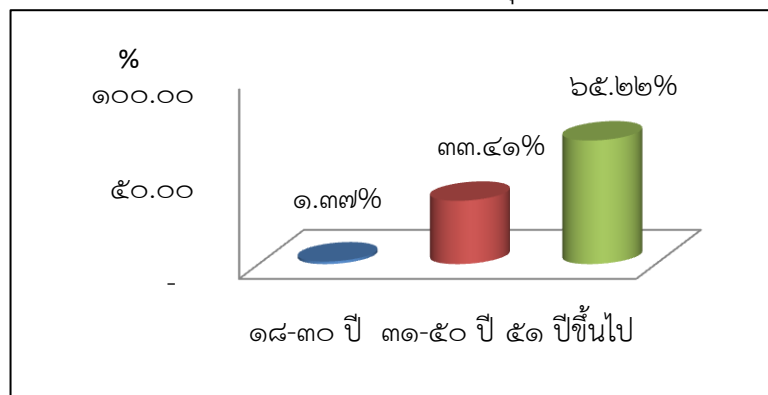
๔.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

๑) เพศ ประชาชนส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ ๗๖.๘๙ และเพศหญิง ร้อยละ ๒๓.๑๑

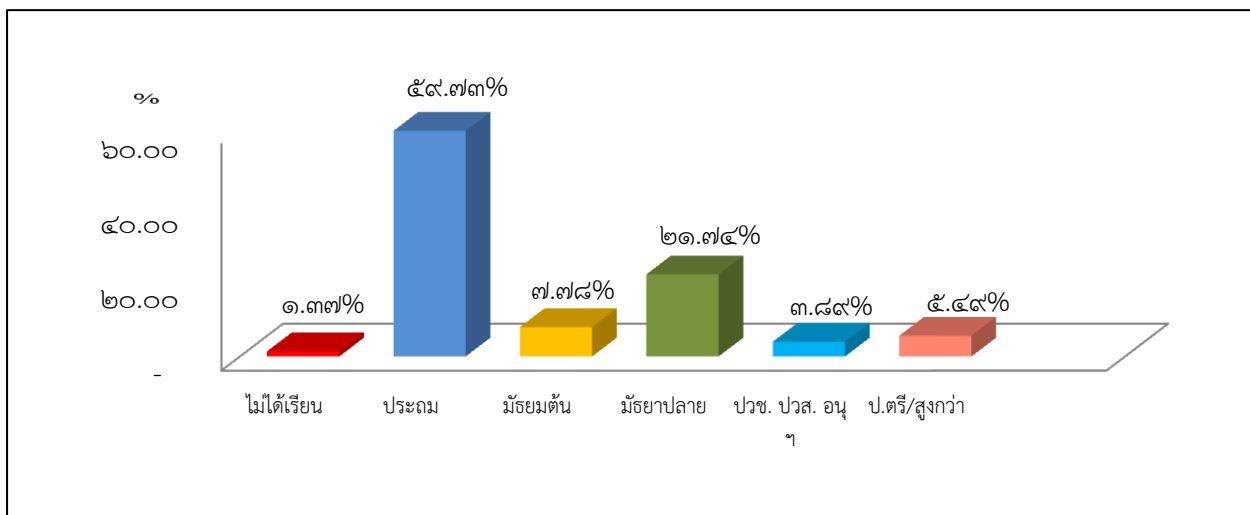
ภาพที่ ๔.๑ แผนภูมิแสดงเพศของกลุ่มตัวอย่าง

๒) อายุ ประชาชนมีอายุเฉลี่ย ๕๕ ปี ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป มีมากที่สุด ร้อยละ ๖๕.๒๒ รองลงมาอายุระหว่าง ๓๑-๕๐ ปี ร้อยละ ๓๓.๔๑ และอายุระหว่าง ๑๘-๓๐ ปี ร้อยละ ๑.๓๗

ภาพที่ ๔.๒ แผนภูมิแสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง

๓) ระดับการศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด ร้อยละ ๕๙.๗๓ รองลงมา มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ ๒๑.๗๔ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๗.๗๘ ปริญญาตรี/สูงกว่า ร้อยละ ๕.๔๙ ปวช. ปวส. อนุปริญญา ร้อยละ ๓.๘๙ และไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ ๑.๓๗

ภาพที่ ๔.๓ แผนภูมิแสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

๔) อาชีพหลักของครัวเรือน ประชาชนในพื้นที่โครงการ ประกอบอาชีพเกษตรกร มากที่สุด ร้อยละ ๙๕.๘๘ รองลงมา อาชีพอื่นๆ (รับราชการ พนักงานเอกชน ค้าขาย) ร้อยละ ๒.๕๒ และรับจ้าง (ภาคการเกษตร และรับจ้างทั่วไป) ร้อยละ ๑.๖๐ รายละเอียดตามตาราง ๔.๑

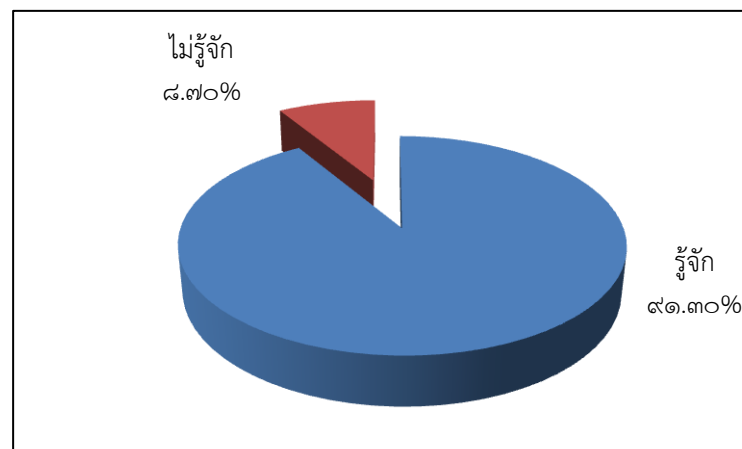
ตารางที่ ๔.๑ แสดงร้อยละของการประกอบอาชีพหลักของครัวเรือนจากกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	คิดเป็น (%)
เกษตรกร (ทำนา / ทำสวน / ทำไร่ / เลี้ยงสัตว์ / ทำประมง ฯลฯ)	๔๑๙	๙๕.๘๘
รับจ้าง (ในภาคการเกษตร / รับจ้างทั่วไป)	๗	๑.๖๐
อื่นๆ (ระบุ เช่น ข้าราชการ พนักงานเอกชน ค้าขาย เป็นต้น)	๑๑	๒.๕๒
รวม	๔๓๗	๑๐๐.๐๐

๕) การรู้จักกรมทรัพยากรน้ำ ประชาชนในพื้นที่โครงการ ส่วนใหญ่ รู้จักกรมทรัพยากรน้ำ ร้อยละ ๙๑.๓๐ และไม่รู้จักรวมทรัพยากรน้ำ ร้อยละ ๘.๗๐ โดยประชาชนที่รู้จักกรมทรัพยากรน้ำ รู้จักเนื่องจาก

ในพื้นที่

- เคยเข้ารับฟังความคิดเห็น เคยเข้าร่วมประชุมประชาคม ก่อนการดำเนินโครงการ
- การประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ อปท. / ผู้นำหมู่บ้าน
- สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
- การดำเนินโครงการของกรมทรัพยากรน้ำ ทำให้รู้จัก และช่วงควบคุมงานที่ลงพื้นที่โครงการฯ

ภาพที่ ๔.๔ แผนภูมิแสดงการรู้จักกรมทรัพยากรน้ำของกลุ่มตัวอย่าง

๔.๑.๒ ข้อมูลก่อนการดำเนินโครงการ

๑) สภาพเดิมก่อนจะมีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ

ก่อนดำเนินโครงการฯ ประชาชนในพื้นที่โครงการเห็นว่าสภาพแหล่งน้ำไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ มากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๐๒ รองลงมา มีสภาพตื้นเขิน ร้อยละ ๒๓.๗๖ ขาดแคลนน้ำช่วงฤดูแล้ง ร้อยละ ๒๒.๒๕ ช่วงฤดูน้ำหลากมีปัญหา น้ำท่วมและการระบายน้ำ ร้อยละ ๑๐.๔๑ มีวัชพืชปกคลุม ร้อยละ ๙.๕๗ เป็นโครงการขุดลอกใหม่ ร้อยละ ๓.๗๘ อื่นๆ ร้อยละ ๓.๒๗ อุปกรณ์ (เช่น โซ่ รอก บาน ประตู ฯลฯ) ขำรุด เสียหาย ร้อยละ ๑.๓๔ และน้ำเสีย (สี และ/หรือ มีกลิ่น) ร้อยละ ๐.๖๐ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๒ ร้อยละของสภาพแวดล้อมก่อนจะมีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ

สภาพเดิมก่อนดำเนินการ	จำนวน	%
(๑) ตื้นเขิน	๒๘๓	๒๓.๗๖
(๒) มีวัชพืชปกคลุม (พืชไม่พึงประสงค์ในลำน้ำ เช่น ผักตบชวา ไมยราบยักษ์ ต้นไม้หักล้มขวางลำน้ำ ฯลฯ)	๑๑๔	๙.๕๗
(๓) น้ำเสีย (สี และ/หรือ มีกลิ่น)	๗	๐.๖๐
(๔) ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้	๒๙๘	๒๕.๐๒
(๕) ช่วงฤดูน้ำหลาก มีปัญหาน้ำท่วมและการระบายน้ำ	๑๒๔	๑๐.๔๑
(๖) ขาดแคลนน้ำช่วงฤดูแล้ง	๒๖๕	๒๒.๒๕
(๗) ขาดแคลนแหล่งน้ำธรรมชาติ/เป็นโครงการขุดลอกใหม่	๔๕	๓.๗๘
(๘) อุปกรณ์ (เช่น โข่ รอก บานประตู ฯลฯ) ชำรุด เสียหาย	๑๖	๑.๓๔
(๙) อื่นๆ ระบุ	๓๙	๓.๒๗
รวม	๑,๑๙๑	๑๐๐.๐๐

๒) การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ก่อนจะมีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ

ก่อนดำเนินโครงการฯ ประชาชนในพื้นที่โครงการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร/เลี้ยงสัตว์ มากที่สุด ร้อยละ ๗๐.๒๖ รองลงมา ใช้อุปโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๑๐.๒๓ ช่วยเก็บกักน้ำ และระบายน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก ร้อยละ ๗.๒๐ ช่วยรักษาระบบนิเวศ ร้อยละ ๗.๒๐ เป็นแหล่งน้ำดิบใช้ผลิตน้ำประปา ร้อยละ ๓.๙๘ และไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ร้อยละ ๑.๑๓ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๓

ตารางที่ ๔.๓ ร้อยละการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ก่อนจะมีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ

การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเดิม	จำนวน	%
(๑) ใช้อุปโภคในครัวเรือน	๕๔	๑๐.๒๓
(๒) เป็นแหล่งน้ำดิบ ใช้ผลิตน้ำประปา	๒๑	๓.๙๘
(๓) ใช้เพื่อการเกษตร/เลี้ยงสัตว์	๓๗๑	๗๐.๒๖
(๔) ช่วยเก็บกักน้ำ และระบายน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก	๓๘	๗.๒๐
(๕) ช่วยรักษาระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์	๓๘	๗.๒๐
(๖) <u>ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้</u>	๖	๑.๑๓
รวม	๕๒๘	๑๐๐.๐๐

๔.๒ ความคิดเห็นเมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินโครงการ

๑) ประสิทธิภาพโครงการ (ผลผลิตและคุณภาพการให้บริการ)

เมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินการ ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ มีความพึงพอใจในประสิทธิภาพโครงการในภาพรวม ระดับมาก ร้อยละ ๙๘.๘๓ เมื่อแยกเป็นประเด็นพบว่า พึงพอใจแหล่งน้ำที่ดำเนินการแล้วเสร็จ (ขุดลอก ปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษา) มากที่สุด ร้อยละ ๙๙.๓๓ และพึงพอใจความสะดวกในการนำน้ำไปใช้ ร้อยละ ๙๘.๓๓ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔ ข้อมูลแสดงการประเมินประสิทธิภาพโครงการ (ผลผลิตและคุณภาพการให้บริการ)

ประเด็น		ระดับความคิดเห็น			รวม จำนวน (%)	ค่าเฉลี่ย (%)	ผลการวิเคราะห์
		มาก	ปานกลาง	น้อย			
		จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)			
(๑)	แหล่งน้ำดำเนินการแล้วเสร็จ	๔๒๙ ๙๘.๑๗%	๘ ๑.๘๓%	๐ ๐.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๘ ๙๙.๓๓%	พึงพอใจมาก
(๒)	ความสะดวก ในการนำน้ำไปใช้	๔๑๔ ๙๔.๗๔%	๒๒ ๕.๐๓%	๑ ๐.๒๓%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๕ ๙๘.๓๓%	พึงพอใจมาก
รวม		๔๒๒ ๙๖.๕๖%	๑๕ ๓.๔๓%	๑ ๐.๑๑%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๗ ๙๘.๘๓%	พึงพอใจมาก

๒) ประสิทธิภาพโครงการ

(๑) การใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำที่กรมทรัพยากรน้ำดำเนินการแล้วเสร็จ

เมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินการ ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ ใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร/เลี้ยงสัตว์ มากที่สุด ร้อยละ ๙๖.๓๔ รองลงมา ช่วยรักษาระบบนิเวศในชุมชน ร้อยละ ๙๔.๗๔ บรรเทาปัญหาน้ำท่วม หรือการระบายน้ำ ร้อยละ ๘๕.๕๘ จับสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) ในแหล่งน้ำมาเป็นอาหาร/สร้างรายได้ ร้อยละ ๘๔.๖๗ ใช้อุปโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๔๖.๔๕ เป็นแหล่งน้ำดิบ ใช้ผลิตน้ำประปา ร้อยละ ๓๕.๙๓ ใช้น้ำเพื่อการประกอบอาชีพของชุมชน (นอกภาคการเกษตร) ร้อยละ ๑๒.๓๖ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕ ข้อมูลแสดงการประเมินการใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ

ที่	ประเด็น	การใช้ประโยชน์			
		ได้ใช้		ไม่ได้ใช้	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(๑)	ใช้อุปโภคในครัวเรือน	๒๐๓	๔๖.๔๕	๒๓๔	๕๓.๕๕
(๒)	เป็นแหล่งน้ำดิบ ใช้ผลิตน้ำประปา	๑๕๗	๓๕.๙๓	๒๘๐	๖๔.๐๗
(๓)	ใช้เพื่อการเกษตร/เลี้ยงสัตว์	๔๒๑	๙๖.๓๔	๑๖	๓.๖๖
(๔)	บรรเทาปัญหาน้ำท่วม หรือการระบายน้ำ	๓๗๔	๘๕.๕๘	๖๓	๑๔.๔๒
(๕)	ช่วยรักษาระบบนิเวศในชุมชน/สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเปลี่ยนแปลงดีขึ้น	๔๑๔	๙๔.๗๔	๒๓	๕.๒๖
(๖)	ใช้น้ำเพื่อการประกอบอาชีพของชุมชน (นอกภาคการเกษตร)	๕๔	๑๒.๓๖	๓๘๓	๘๗.๖๔
(๗)	จับสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) ในแหล่งน้ำมาเป็นอาหาร/สร้างรายได้	๓๗๐	๘๔.๖๗	๖๗	๑๕.๓๓
รวม		๒๘๕	๖๕.๑๕	๑๕๒	๓๔.๘๕

(๒) ความคุ้มค่าจากการใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ

ความคุ้มค่าจากการใช้ประโยชน์จากโครงการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ ๙๘.๘๓ เมื่อแยกประเด็นพบว่า แหล่งน้ำในชุมชนทำให้ความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงดีขึ้น มากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๙.๖๗ และการประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงดีขึ้น มากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๘.๐๐ เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพ พบว่า อาชีพทำนามีผลผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่ามีโครงการ ร้อยละ ๙๘.๓๓ รองลงมา อาชีพปลูกพืชไร่ ร้อยละ ๙๕.๖๗ อาชีพปลูกพืชสวน/พืชผักสวนครัว ร้อยละ ๙๕.๓๓ อาชีพเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ ๙๐.๐๐ อาชีพปลูกไม้ผล ร้อยละ ๘๖.๖๗ และในส่วนอาชีพประมงน้ำจืด พบว่าไม่เปลี่ยนแปลงร้อยละ ๗๓.๖๗ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔.๖ ข้อมูลแสดงการประเมินความคุ้มค่าจากการใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ

ประเด็น		ระดับที่เปลี่ยนแปลง			รวม จำนวน	ค่าเฉลี่ย (%)	ผลการ วิเคราะห์
		ดีขึ้น	เท่าเดิม	น้อยลง			
		จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)			
(๑)	มีแหล่งน้ำใน ชุมชน ทำให้ความ เป็นอยู่ เปลี่ยนแปลง ดีขึ้น	๔๓๒ ๙๖.๙๖%	๕ ๑.๑๔%	๐ ๐.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๙ ๙๙.๖๗%	มากกว่าก่อน มีโครงการ
(๒)	การประกอบ อาชีพ เปลี่ยนแปลง ดีขึ้น	๔๐๙ ๙๓.๕๙%	๒๘ ๖.๔๑%	๐ ๐.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๔ ๙๘.๐๐%	มากกว่าก่อน มีโครงการ
รวม		๔๒๑ ๙๖.๒๓%	๑๗ ๓.๗๗%	๐ ๐.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๗ ๙๘.๘๓%	มากกว่าก่อน มีโครงการ
การเปลี่ยนแปลงอาชีพภาคการเกษตร							
๒.๑)	นาข้าว	๓๕๖ ๙๕.๑๙%	๑๘ ๔.๘๑%	๐ ๐.๐๐%	๓๗๔ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๕ ๙๘.๓๓%	มากกว่าก่อน มีโครงการ
๒.๒)	พืชไร่ (เช่น อ้อย ข้าวโพด มัน สำปะหลัง ยางพารา ปาล์ม)	๑๒๔ ๘๗.๓๒%	๑๘ ๑๒.๖๘%	๐ ๐.๐๐%	๑๔๒ ๑๐๐.๐๐%	๒.๘๗ ๙๕.๖๗%	มากกว่าก่อน มีโครงการ
๒.๓)	พืชสวน (เช่น ไม้ ดอก) / พืชผัก สวนครัว	๙๓ ๘๖.๑๑%	๑๕ ๑๓.๘๙%	๐ ๐.๐๐%	๑๐๘ ๑๐๐.๐๐%	๒.๘๖ ๙๕.๓๓%	มากกว่าก่อน มีโครงการ
๒.๔)	ไม้ผล (เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ ลิ้นจี่ ลำไย)	๑๘ ๖๐.๐๐%	๑๒ ๔๐.๐๐%	๐ ๐.๐๐%	๓๐ ๑๐๐.๐๐%	๒.๖๐ ๘๖.๖๗%	มากกว่าก่อน มีโครงการ
๒.๕)	เลี้ยงสัตว์	๓๓ ๗๐.๒๑%	๑๔ ๒๙.๗๙%	๐ ๐.๐๐%	๔๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๗๐ ๙๐.๐๐%	มากกว่าก่อน มีโครงการ
๒.๖)	ประมงน้ำจืด	๕ ๒๐.๘๓%	๑๙ ๗๙.๑๗%	๐ ๐.๐๐%	๒๔ ๑๐๐.๐๐%	๒.๒๑ ๗๓.๖๗%	ไม่ เปลี่ยนแปลง
รวม		๙๐ ๖๙.๙๔%	๑๔ ๓๐.๐๖%	๐ ๐.๐๐%	๑๐๔ ๑๐๐.๐๐%	๒.๗๐ ๘๙.๙๔%	มากกว่าก่อน มีโครงการ

๓) การกระจายรายได้จากการจ้างงาน

(๑) การรับรู้ข่าวสารการจ้างแรงงานในโครงการ พบว่าประชาชนในพื้นที่โครงการ ส่วนมาก ทราบว่ามีการจ้างแรงงานในโครงการ ร้อยละ ๘๖.๒๗ และไม่ทราบว่ามี การจ้างแรงงานในโครงการ ร้อยละ ๑๓.๗๓ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๗

ตารางที่ ๔.๗ การรับรู้ข่าวสารการจ้างแรงงานในโครงการ

	การรับรู้ข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
(๑)	ไม่ทราบ	๖๐	๑๓.๗๓
(๒)	ทราบ	๓๗๗	๘๖.๒๗
รวม		๔๓๗	๑๐๐.๐๐

(๒) การร่วมเป็นแรงงานในโครงการแหล่งน้ำ พบว่าประชาชนในพื้นที่โครงการ ส่วนมาก ไม่เป็นแรงงานในโครงการ ร้อยละ ๙๙.๕๔ และเป็นแรงงานในโครงการ ร้อยละ ๐.๔๖ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๘ การมีส่วนร่วมเป็นแรงงานในโครงการ

	การรับรู้ข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
(๑)	ไม่เป็นแรงงานในโครงการ	๔๓๕	๙๙.๕๔
(๒)	เป็นแรงงานในโครงการ	๒	๐.๔๖
รวม		๔๓๗	๑๐๐.๐๐

๔) การดูแลรักษาแหล่งน้ำให้เกิดความยั่งยืน ภายหลังจากการดำเนินโครงการ

หลังจากดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ประชาชนมีการร่วมกันดูแล ร้อยละ ๙๙.๓๑ และไม่มีการร่วมกันดูแล ร้อยละ ๐.๖๙ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๙ การร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ

	การดูแลรักษาแหล่งน้ำที่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
(๑)	มีการร่วมดูแล	๔๓๔	๙๙.๓๑
(๒)	ไม่มีการร่วมดูแล	๓	๐.๖๙
รวม		๔๓๗	๑๐๐.๐๐

โดยการร่วมกันดูแลรักษาแหล่งน้ำให้เกิดความยั่งยืน พบว่า ประชาชนในชุมชนร่วมกันดูแล ร้อยละ ๓๘.๑๗ รองลงมา จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร้อยละ ๓๓.๓๙ คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้ดูแล ร้อยละ ๒๔.๕๙ หน่วยงานในพื้นที่ เช่น เทศบาล, อบต. เป็นผู้ดูแล ร้อยละ ๒.๗๕ และอื่นๆ (เช่น นายฝ่าย, นายเหมือง) ร้อยละ ๑.๑๐ รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ การมีส่วนร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ

	การดูแลรักษาแหล่งน้ำที่ดำเนินการ	จำนวน	ร้อยละ
(๑)	จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ	๑๘๒	๓๓.๓๙
(๒)	หน่วยงานในพื้นที่ เช่น เทศบาล, อบต. เป็นผู้ดูแล	๑๕	๒.๗๕
(๓)	คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้ดูแล	๑๓๔	๒๔.๕๙
(๔)	ประชาชนในชุมชนร่วมกันดูแล	๒๐๘	๓๘.๑๗
(๕)	อื่นๆ (นายฝ่าย, นายเหมือง)	๖	๑.๑๐
รวม		๕๔๕	๑๐๐.๐๐

๔.๓ ผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนในพื้นที่โครงการ มีความเห็นว่าโครงการทำให้เกิดผลกระทบในภาพรวม ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๙.๐๐ โดยแยกรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

๑) **ด้านเศรษฐกิจ** พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการ มีความเห็นว่าโครงการทำให้เกิดผลกระทบในภาพรวม ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๔.๖๗ โดยพบว่ารายได้ในครัวเรือน และผลผลิตในครัวเรือน เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๗.๐๐ เท่ากัน และรองลงมารายจ่ายในครัวเรือน เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๐.๐๐

๒) **ด้านสังคม** พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการ มีความเห็นว่าโครงการทำให้เกิดผลกระทบในภาพรวม ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๘.๓๓ โดยพบว่ามีการแบ่งปันการใช้น้ำ ดีขึ้น ร้อยละ ๙๘.๖๗ รองลงมา เป็นแหล่งพักผ่อนในชุมชน ดีขึ้น ร้อยละ ๙๑.๓๓ มีกิจกรรมในวันสำคัญ ดีขึ้น ร้อยละ ๘๘.๓๓ และลดการเคลื่อนย้ายของแรงงาน เท่าเดิม ร้อยละ ๗๔.๖๗

๓) **ด้านสิ่งแวดล้อม** พบว่า ประชาชนในพื้นที่โครงการ มีความเห็นว่าโครงการทำให้เกิดผลกระทบในภาพรวม ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๘.๖๗ โดยพบว่าระบบนิเวศ ดีขึ้น ร้อยละ ๙๙.๐๐ และประเภทจำนวนสัตว์น้ำ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๘.๐๐

รายละเอียดตามตารางที่ ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ประเด็น	ระดับที่เปลี่ยนแปลง			รวม จำนวน	ค่าเฉลี่ย (%)	ผลการ วิเคราะห์	
	ดีขึ้น	เท่าเดิม	น้อยลง				
	จำนวน	จำนวน	จำนวน				
	(%)	(%)	(%)				
๖.๑ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ							
(๑)	รายได้ในครัวเรือน	๓๙๙ ๙๑.๓๐%	๓๖ ๘.๒๔%	๒ ๐.๔๖%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๑ ๙๗.๐๐%	เพิ่มขึ้น
(๒)	ผลผลิตจากการ ประกอบอาชีพ	๓๙๙ ๙๑.๓๐%	๓๖ ๘.๒๔%	๒ ๐.๔๖%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๑ ๙๗.๐๐%	เพิ่มขึ้น
(๓)	รายจ่ายในครัวเรือน	๓๒๖ ๗๔.๖๐%	๙๐ ๒๐.๕๙%	๒๑ ๔.๘๑%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๗๐ ๙๐.๐๐%	เพิ่มขึ้น
รวม		๓๗๕ ๘๕.๗๓%	๕๔ ๑๒.๓๖%	๘ ๑.๙๑%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๘๔ ๙๔.๖๗%	เพิ่มขึ้น
๖.๒ ผลกระทบด้านสังคม							
(๑)	มีการแบ่งปันการใช้ น้ำ	๔๑๙ ๙๕.๘๘%	๑๘ ๔.๑๒%	๐ ๐.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๖ ๙๘.๖๗%	ดีขึ้น
(๒)	เป็นแหล่งพักผ่อนฯ ภายในชุมชน	๓๒๙ ๗๕.๒๙%	๑๐๔ ๒๓.๘๐%	๔ ๐.๙๑%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๗๔ ๙๑.๓๓%	ดีขึ้น
(๓)	ชุมชนมีกิจกรรมใน วันสำคัญที่แหล่งน้ำ	๒๘๙ ๖๖.๑๓%	๑๔๔ ๓๒.๙๕%	๔ ๐.๙๒%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๖๕ ๘๘.๓๓%	ดีขึ้น
(๔)	ลดการเคลื่อนย้าย ของแรงงาน	๑๑๑ ๒๕.๔๐%	๓๒๒ ๗๓.๖๘%	๔ ๐.๙๒%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๒๔ ๗๔.๖๗%	เท่าเดิม
รวม		๒๘๗ ๖๖.๐๐%	๑๔๗ ๓๔.๐๐%	๓ ๑.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๖๕ ๘๘.๓๓%	ดีขึ้น
๖.๒ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม							
(๑)	ประเภทและจำนวน สัตว์น้ำ	๔๑๑ ๙๔.๐๕%	๒๔ ๕.๔๙%	๒ ๐.๔๖%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๔ ๙๘.๐๐%	เพิ่มขึ้น
(๒)	ระบบนิเวศใน ชุมชน/สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ	๔๒๓ ๙๖.๘๐%	๑๔ ๓.๒๐%	๐ ๐.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๖ ๙๘.๖๗%	ดีขึ้น/ เพิ่มขึ้น
รวม		๔๑๗ ๙๕.๐๐%	๑๙ ๔.๐๐%	๑ ๐.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๖ ๙๘.๖๗%	ดีขึ้น/ เพิ่มขึ้น
รวม ๓ ด้าน		๓๖๐ ๘๒.๐๐%	๗๓ ๑๗.๐๐%	๔ ๑.๐๐%	๔๓๗ ๑๐๐.๐๐%	๒.๙๗ ๙๙.๐๐%	ดีขึ้น/ เพิ่มขึ้น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมทรัพยากรน้ำ ได้รับงบประมาณโครงการตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ และสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑-๑๑ จึงได้ดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ (งบกลาง) ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบผลการใช้ประโยชน์ของประชาชนจากโครงการฯ และประเมินผลสัมฤทธิ์ การจ้างงานในพื้นที่ และความคุ้มค่าของโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่มีจุดมุ่งหมายให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ มีการอำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการของประชาชน และให้การบริหารราชการบรรลุเป้าหมาย

ผลการดำเนินงานตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ กรมทรัพยากรน้ำ ได้รับอนุมัติงบประมาณดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๔๗๕ แห่ง วงเงิน ๒๖๙.๖๙๓๑ ล้านบาท ยกเลิก ๒ โครงการ (อนุรักษ์ฟื้นฟูคลองบางจาก จ.เพชรบุรี และอนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำสาธารณะหนองตาตาล จ.ประจวบคีรีขันธ์) ลงนามในสัญญา ๔๗๓ แห่ง วงเงินตามสัญญา ๒๕๑.๒๑๗๔ ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย ๒๕๐.๕๐๖๔ ล้านบาท ดำเนินการแล้วเสร็จ ๔๗๓ แห่ง ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการ ผู้ประกอบการได้รับประโยชน์ทางตรงตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กดังกล่าว จำนวน ๙๒ บริษัท โดยประชาชนได้รับการจ้างงาน จำนวน ๒,๘๓๕ คน มูลค่าจากการจ้างแรงงาน ๑๕.๖๗๒๐ ล้านบาท และประชาชนได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากโครงการอนุรักษ์ฯ จำนวน ๙๕,๘๗๘ คน ครั้วเรือนที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๒๒,๘๘๘ ครั้วเรือน

กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ โดยสุ่มคัดเลือกเฉพาะโครงการที่แล้วเสร็จ ณ เดือน มกราคม ๒๕๕๙ จำนวน ๔๓๔ โครงการ ได้กลุ่มตัวอย่างตามหลักสถิติ จำนวน ๘๑ โครงการ ดำเนินการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล อย่างน้อย ๕ ครั้วเรือน ต่อ ๑ โครงการ เก็บข้อมูลจากประชาชนผู้ได้รับประโยชน์และมีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ โดยการสำรวจภาคสนาม (Field Survey) รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้ทั้งสิ้น ๔๓๗ ครั้วเรือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เช่น ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม และข้อคำถามปลายเปิด ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์เชิงเหตุและ

ผล (Cause and Effect analysis) และข้อสังเกตจากคณะทำงาน โดยใช้รูปแบบการพรรณนาความ สรุปผลการประเมิน ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการประเมิน

๑) ข้อมูลทั่วไป พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๗๖.๘๙ มีอายุ ๕๑ ปี ขึ้นไป ร้อยละ ๖๕.๒๒ จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ ๕๙.๗๓ อาชีพหลักของครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ร้อยละ ๙๕.๘๘ และประชาชนส่วนใหญ่รู้จักกรมทรัพยากรน้ำ ร้อยละ ๙๑.๓๐

๒) ข้อมูลด้านแหล่งน้ำก่อนดำเนินโครงการ พบว่าแหล่งน้ำในพื้นที่ส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ มากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๐๒ รองลงมา มีสภาพตื้นเขิน ร้อยละ ๒๓.๗๖ ขาดแคลนน้ำช่วงฤดูแล้ง ร้อยละ ๒๒.๒๕ ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเดิมเพื่อการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ มากที่สุด ร้อยละ ๗๐.๒๖ รองลงมา ใช้อุปโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๑๐.๒๓ ช่วยเก็บกักน้ำ/ระบายน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก และช่วยรักษาระบบนิเวศ ร้อยละ ๗.๒๐

๓) ความคิดเห็นเมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินโครงการ

(๑) ประสิทธิภาพโครงการ (ผลผลิตและคุณภาพการให้บริการ) ประชาชนมีความพึงพอใจในภาพรวม ระดับมาก ร้อยละ ๙๘.๘๓ โดยมีความพึงพอใจที่แหล่งน้ำดำเนินการแล้วเสร็จ ระดับมาก ร้อยละ ๙๙.๓๓

(๒) ประสิทธิภาพโครงการ เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ประชาชนใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร มากที่สุด ร้อยละ ๙๖.๓๔ รองลงมา รักษากระแสน้ำ ร้อยละ ๙๔.๗๔ และบรรเทาปัญหาน้ำท่วม/การระบายน้ำ ร้อยละ ๘๕.๕๘

(๓) ความคุ้มค่าโครงการ ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ เกิดความคุ้มค่าในภาพรวม มากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๘.๘๓ โดยโครงการแหล่งน้ำทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น มากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๙.๖๗ โดยภาคการเกษตร อาชีพทำนาข้าว มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นมากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๘.๓๓ และอาชีพปลูกพืชไร่ มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นมากกว่าก่อนมีโครงการ ร้อยละ ๙๕.๖๗

๔) การกระจายรายได้จากการจ้างงาน

(๑) ประชาชนในพื้นที่โครงการแหล่งน้ำ ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๖.๒๗ รับทราบว่าโครงการแหล่งน้ำที่ดำเนินการมีการจ้างแรงงาน

(๒) ประชาชนในพื้นที่โครงการแหล่งน้ำ ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๙.๕๔ ไม่เป็นแรงงานในโครงการแหล่งน้ำที่ดำเนินการ

๕) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลรักษาแหล่งน้ำ ให้เกิดประสิทธิภาพหลังจากการดำเนินโครงการ แนวทางการดูแลรักษาแหล่งน้ำภายหลังโครงการแล้วเสร็จ พบว่า ประชาชนใน

พื้นที่โครงการ มีการร่วมกันดูแลบำรุงรักษาแหล่งน้ำ โดยประชาชนในชุมชนร่วมกันดูแล ร้อยละ ๙๙.๓๑ จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร้อยละ ๓๓.๓๙ และคณะกรรมการหมู่บ้านดูแล ร้อยละ ๒๔.๕๙

๖) ผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนในพื้นที่โครงการมีความเห็นว่าโครงการมีผลกระทบในภาพรวม ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๙.๐๐ โดยมีความเห็นว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น มากที่สุด ร้อยละ ๙๘.๖๗ รองลงมา ด้านด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ ๙๔.๖๗ และด้านสังคม ดีขึ้น ร้อยละ ๘๘.๓๓ ซึ่งด้านสังคมเกี่ยวกับลดการเคลื่อนย้ายของแรงงาน เท่าเดิม ร้อยละ ๗๔.๖๗

๕.๒ อภิปรายผล

จากการติดตามประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (งบกลาง ปี ๒๕๕๘) สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

๕.๒.๑ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำก่อนที่กรมทรัพยากรน้ำจะดำเนินโครงการฯ ประชาชนประสบปัญหาแหล่งน้ำไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ เกิดการตื้นเขิน ในช่วงฤดูแล้งประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ และในช่วงฤดูน้ำหลากมีปัญหาน้ำท่วมขังและการระบายน้ำ เมื่อกรมทรัพยากรน้ำดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำและขาดแหล่งเก็บกักน้ำ สามารถแก้ไขปัญหาด้านแหล่งน้ำให้กับประชาชนในพื้นที่โดยโครงการสามารถเก็บกักน้ำได้ปริมาณมากขึ้น ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการเกษตร บรรเทาปัญหาอุทกภัย รักษาระบบนิเวศ และอุปโภคในครัวเรือน บางแห่งที่คุณภาพน้ำมีความเหมาะสมจะใช้เป็นแหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค สอดคล้องกับนโยบายของคณะรัฐมนตรี (รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำ

๕.๒.๒ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๑) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

(๑) พบว่าครัวเรือน/ประชาชน ได้รับประโยชน์จากโครงการอนุรักษ์แหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กฯ จำนวน ๒๒,๘๘๘ ครัวเรือน จำนวน ๙๕,๘๗๘ คน ซึ่งข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๗ ครัวเรือน พบว่าประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงการฯ สำหรับการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม เช่น นาข้าว จำนวน ๓๕๖ ครัวเรือน ปลูกพืชไร่ จำนวน ๑๒๔ ครัวเรือน ปลูกพืชสวน/พืชผักสวนครัว ๙๓ ครัวเรือน ปลูกไม้ผล (ทุเรียน เงาะ มังคุด ลำไย) ๑๘ ครัวเรือน ปริมาณผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้รายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ของประชาชนเปลี่ยนแปลงดีขึ้นกว่าเดิม และบางครัวเรือนได้ใช้ประโยชน์จากน้ำประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑๕๗ ครัวเรือน เนื่องจากแหล่งน้ำที่ดำเนินการบางแห่งคุณภาพน้ำ มีความเหมาะสมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้เป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับการผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

(๒) ผู้ประกอบการได้รับประโยชน์ทางตรงตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กดังกล่าว จำนวน ๙๒ บริษัท วงเงินตามสัญญา ๒๕๑.๒๑๗๔ ล้านบาท

(๓) โดยภายหลังจากที่ดำเนินโครงการฯแล้วเสร็จ พื้นที่โครงการฯ มีปริมาณน้ำเพิ่มมากขึ้นประมาณ ๗.๔๖๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

(๔) การจ้างแรงงานในพื้นที่ เนื่องจากโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำที่ดำเนินการเป็นโครงการขนาดเล็ก งบประมาณต่อโครงการน้อย และเป็นงานเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล มีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง ๓๐-๖๐ วัน ประกอบกับผู้รับจ้างดำเนินการโดยใช้เครื่องจักรกลเป็นหลัก แต่พบว่าประชาชนในพื้นที่โครงการยังได้รับการจ้างงานจำนวน ๒,๘๓๕ คน โดยมีมูลค่าการจ้างงาน ๑๕.๖๗๒๐ ล้านบาท

๒) ผลกระทบด้านสังคม พบว่าประชาชนในพื้นที่โครงการฯ มีการแบ่งปันการใช้ น้ำ บริเวณแหล่งน้ำบางโครงการใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายในชุมชน บางพื้นที่ใช้แหล่งน้ำจัดกิจกรรมในเทศกาลวันลอยกระทง และในช่วงวันสำคัญต่างๆมีการรณรงค์ให้ประชาชนปลูกต้นไม้ ปล่อยพันธุ์ปลา

๓) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าสภาพพื้นที่เดิมส่วนใหญ่มีสภาพต้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ หลังจากกรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ โครงการฯสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้สภาพแวดล้อมบริเวณโครงการแหล่งน้ำมีสภาพดีขึ้น จำนวน และปริมาณสัตว์น้ำมีเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ประชาชนในพื้นที่สามารถจับสัตว์น้ำเป็นอาหารได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งทำให้ลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน และทำให้สิ่งแวดล้อมรอบๆบริเวณโครงการได้รับการปรับปรุงดีขึ้นกว่าเดิม ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้นสร้างความชุ่มชื้นให้กับระบบนิเวศ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กฯ ที่ดำเนินการกระจายในพื้นที่ต่างๆดังกล่าว สรุปในภาพรวมของประเทศ ประชาชนที่ใช้ประโยชน์หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ดำเนินโครงการฯมีความเห็นว่า ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดีขึ้นและเพิ่มขึ้นกว่าก่อนมีโครงการฯ

๕.๒.๓ การกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กและการจ้างแรงงาน ข้อมูลจากรายงานตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศวงเงินต่ำกว่า ๑ ล้านบาท โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำที่ใช้งบประมาณตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจฯ เป็นโครงการขนาดเล็ก (งบประมาณต่ำกว่า ๑ ล้านบาท) ผู้ประกอบการ/ผู้รับจ้างสามารถดำเนินการก่อสร้างและเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างรวดเร็วตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด การดำเนินงานส่งผลให้ผู้ประกอบการ/ผู้รับจ้างได้รับประโยชน์ทางตรง ๙๒ ราย (มูลค่าตามสัญญา ๒๕๒.๕๕๘๔ ล้านบาท) และประชาชนได้รับการจ้างงาน ๒,๘๓๕ ราย (มูลค่าการจ้างงาน ๑๕.๖๗๑๙ ล้านบาท) ความสำเร็จที่ได้รับจากโครงการฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์การกระตุ้นเศรษฐกิจ เป็นการส่งเสริมการลงทุนให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ และส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นในการจ้างแรงงานของผู้ประกอบการ

๕.๒.๔ การดูแลรักษาแหล่งน้ำให้เกิดประสิทธิภาพภายหลังจากการดำเนินโครงการฯ ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษา และบางแห่งอาจตั้งกลุ่มผู้ใช้

น้ำหรือให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกันดูรักษาบำรุงรักษาแหล่งน้ำ เนื่องจากแหล่งน้ำที่ก่อสร้างเป็นแหล่งน้ำขนาดเล็ก จะไม่ได้รับงบประมาณในการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ซึ่งคณะผู้ประเมิน ได้ให้คำแนะนำกับผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ต้องกำหนดให้มีการดูแลบำรุงรักษาโครงการแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แหล่งน้ำที่ก่อสร้างใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

๕. ๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำ สรุปประเด็น ดังนี้

- (๑) โครงการที่มีฝายน้ำล้น ควรเสริมคันฝายให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำได้มากขึ้น
- (๒) โครงการแหล่งน้ำประเภทสระเก็บน้ำ ต้องการให้ก่อสร้างบันไดลงสระ เพื่อให้สะดวกในการนำน้ำไปใช้และใช้ประกอบกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ
- (๓) ประชาชนต้องการให้ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีความลึกและกว้างเพิ่มขึ้น เพื่อให้แหล่งน้ำสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้น
- (๔) หมู่บ้านที่มีพื้นที่สาธารณะ ต้องการให้ขุดสระเพิ่มเติม เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำ และเพื่อป้องกันการบุกรุกแนวเขต
- (๕) โครงการที่ก่อสร้างใหม่ ต้องการให้ผู้รับจ้างดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนฤดูฝน หรือก่อนฤดูทำนาเพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำได้ทันช่วงฤดูฝน
- (๖) โครงการประเภทขุดลอก ประชาชนต้องการให้ขุดให้ลึก และขุดลอกให้ตลอดลำคลองและก่อสร้างฝายน้ำล้น เป็นช่วงๆ เพื่อเก็บกักน้ำได้ปริมาณเพิ่มขึ้นสำหรับการเกษตร
- (๗) การทิ้งดินจากการก่อสร้าง/หรือการขุดลอก ต้องการให้ผู้รับจ้างเกลี่ยดินให้เรียบร้อยเพื่อให้สามารถใช้สัญจร หรือปรับปรุงเป็นถนนลูกรัง เพื่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร
- (๘) การเรียงหินกล่อเกเบียน (Gabian) มีการดำเนินการเป็นบางช่วง ประชาชนต้องการให้ดำเนินการตลอดแนวลำคลองเพื่อป้องกันการกัดเซาะ
- (๙) ต้องการให้สำรวจความต้องการของประชาชนในเบื้องต้นก่อนดำเนินโครงการฯ เช่น ระดับการวางท่อ แนวการทิ้งดินจากการก่อสร้าง
- (๑๐) คันคลองและบริเวณรอบแนวคันคลองที่นำดินจากการขุดลอกขึ้นมาถม หรือบริเวณรอบสระเก็บน้ำ ควรบดอัดให้แน่นหรือลงลูกรังเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในการสัญจรได้
- (๑๑) ท่อระบายน้ำของโครงการฯ บางแห่งสูงกว่าที่นา ต้องการให้ปรับปรุงให้สามารถระบายน้ำได้ในช่วงฤดูน้ำหลากหรือระบายน้ำออกช่วงฤดูเก็บเกี่ยวได้สะดวก

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตของคณะผู้ศึกษา

- (๑) โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลที่กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก งบประมาณโครงการต่ำกว่า ๑ ล้านบาท ใช้ระยะเวลาดำเนินการระยะสั้น ผู้รับจ้างสามารถเบิกจ่ายได้อย่างรวดเร็ว

เป็นไปตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ผู้รับจ้างในโครงการได้รับค่าจ้างที่สอดคล้องกับโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

(๒) การจ้างแรงงานเพื่อดำเนินการในโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เป็นแรงงานที่สังกัดบริษัทผู้รับจ้าง ยังไม่ได้เป็นแรงงานที่ว่างงานจากภาคการเกษตรในพื้นที่อย่างแท้จริง เนื่องจากแรงงานในบางโครงการฯ ต้องเป็นแรงงานที่มีฝีมือ หรือมีความชำนาญเฉพาะด้าน และควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจ้างแรงงานตามโครงการฯ ดังกล่าวให้ประชาชนในพื้นที่ที่สนใจได้รับทราบ

(๓) โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศที่กรมทรัพยากรน้ำดำเนินการส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก ไม่มีงบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.๒๕๔๘ ดังนั้น ช่างผู้ควบคุมงานควรต้องทำหน้าที่ในการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในเบื้องต้นเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ เพื่อลดผลกระทบในการดำเนินงานและความไม่พึงพอใจ เพื่อตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด

(๔) ระหว่างประกันสัญญา หน่วยงานควรประสานความร่วมมือผู้รับจ้างอนุเคราะห์ช่วยเหลือดำเนินการแก้ไขปัญหา เช่น เรื่องท่อ คสล. การทิ้งดินไม่ปรับเกลี่ยให้เรียบร้อย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

(๕) กรมทรัพยากรน้ำ โดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลรักษาแหล่งน้ำ และดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการแหล่งน้ำ และการจัดสรรน้ำในพื้นที่โครงการ

(๖) ในช่วงระหว่าง การสำรวจและออกแบบโครงการฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการให้ครอบคลุมถึงการใช้ประโยชน์ เช่น ความสะดวกในการนำน้ำไปใช้ แนวเขตการก่อสร้างโครงการ การทิ้งดินของโครงการฯ การวางแผนท่อระบายน้ำ ความสูงของฝายน้ำล้น ความลึกความกว้างของโครงการประเภทขุดลอก การวางแผนกั้นฝายน้ำล้นเป็นช่วงๆ เพื่อเก็บกักน้ำ บันไดลงสระน้ำสำหรับใช้ประกอบกิจกรรมในวันสำคัญ แนวคันดินของสระและตามแนวคันคลอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อป้องกันความไม่พึงพอใจที่อาจเกิดขึ้น

(๗) การติดตามประเมินผลโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ ยังไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ เนื่องจากบางโครงการยังไม่มีการใช้ประโยชน์ ต้องดำเนินการทำระบบการประเมินตั้งแต่ยังไม่ได้ดำเนินโครงการ (ระบบการเก็บข้อมูลต่างๆ ในแต่ละโครงการ) ต้องใช้ระยะเวลา ๒-๓ ปี หลังสร้างเสร็จ เพื่อประเมินผลกระทบให้สามารถตอบการคุ้มทุนของโครงการ

(๘) สำหรับการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ จะดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ โดยใช้โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งได้มีการสำรวจในเบื้องต้นแล้วว่ามีการใช้ประโยชน์จากโครงการเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างและให้ประชาชนสะท้อนข้อมูลก่อนดำเนินโครงการเพื่อให้ได้

ข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบก่อนและหลังดำเนินการ และสนผ.จะจัดเก็บข้อมูลก่อนและระหว่างดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยจะพิจารณาปรับปรุงการติดตามประเมินผลโครงการให้ครอบคลุมทุกมิติการประเมินผล และสามารถแสดงให้เห็นตัวเลขทางเศรษฐศาสตร์เพื่อตอบความคุ้มค่าและประโยชน์ของโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม ต่อไป

บรรณานุกรม

ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี รัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แถลงต่อสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ (เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

พระราชบัญญัติการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๑

หนังสือ

กมลมาศ อุเทนสุด พันโทหญิง. ๒๕๕๘. การพัฒนาระบบบริการแผนกผู้ป่วยนอกเพื่อความพึง
พอใจของผู้รับบริการในโรงพยาบาลค่าย กฤษณ์ สีวะรา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.

จินตวีร์ เกษมสุข. ๒๕๕๔. การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชรีณี เดชจินดา. ๒๕๓๖. ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์บริการกำจัดกากอุตสาหกรรม
แขวงสามตำบลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาสิ่งแวดล้อม), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรณี ชุติวฒนาธดา. ๒๕๕๔. การบริการดีเป็นอย่างไร. เข้าถึงได้จาก:
<http://sabaisabai.com.com/sabai-goodservice.html>.
(วันที่ค้นข้อมูล: ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙)

ราชบัณฑิตสถาน. ๒๕๔๖. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. ๒๕๓๘. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร

สาโรช ไสยสมบัติ. ๒๕๓๔. ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภา. ๒๕๕๐. คู่มือการติดตามและประเมินผล. เข้าถึงได้จาก:
http://www.senate.go.th/inforcenter/documents/manual_assess.pdf
(วันที่ค้นข้อมูล: ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙).

อรทัย ก๊กผล. ๒๕๕๒. คู่คิด คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ: จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.

อนงค์ สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดมพัฒน์กิจ. ๒๕๔๘. Service Psychology จิตวิทยาการบริการ. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.

อรุณี เวียงแสง และคณะ. ๒๕๔๘. การติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รูปภาพการลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ

ภาคผนวก
รูปภาพการติดตามประเมินผลโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ
ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ

รูปภาพลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑

รูปภาพลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๓

รูปภาพพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๔

รูปภาพลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๕

รูปภาพลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๖

รูปภาพพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๗

รูปภาพลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๙

รูปภาพลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑๐

รูปภาพลงพื้นที่ติดตามประเมินผลโครงการ ในเขตพื้นที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑๑

ภาคผนวก ข

รายชื่อโครงการติดตามประเมินผลฯ

ภาคผนวก

รายชื่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (คัดเลือกติดตามประเมินผล)

คำชี้แจง : ประเภทโครงการ (งบกลาง) ระบุ หมายเลข 1, 2, 3 ดังนี้ 1 = คลอง/ลำน้ำ/ห้วย 2 = สระ/อ่าง/หนอง/บึง 3 = ฝายน้ำล้น

ลำดับ	หน่วย งาน	ประ เภท โครง การ	ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ				งบประมาณ (ล้านบาท)			ระยะสัญญา (ว ต ป)			เป้าหมายผลลัพธ์/ผลประโยชน์		
				บ้าน/หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ตามแผน	ตามสัญญา	ผลเบิกจ่าย	เริ่มต้นสัญญา	สิ้นสุดสัญญา	วันที่ ดำเนินการ แล้วเสร็จ	ปริมาณน้ำ เก็บกัก (ลบ.ม.)	ประชาชน ได้รับ ประโยชน์ (ครัวเรือน)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)
1	สทก.1	3	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำขุ่น	ทุ่งบอม	บ้านขอ	เมืองปาน	ลำปาง	0.4200	0.4200	0.4200	8 ต.ค.58	21 ธ.ค.58	2 ธ.ค.58	1,470	85	500
2	สทก.2	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำคลองธรรมชาติ	หมู่ที่ 1	สระแจง	บางระจัน	สิงห์บุรี	0.4700	0.4680	0.4680	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	9 ธ.ค. 58	74,800	50	250
3	สทก.2	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำคลองธรรมชาติ	หมู่ที่ 9	โพชนไก่	บางระจัน	สิงห์บุรี	0.4780	0.4760	0.4760	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	9 ธ.ค. 58	50,800	52	258
4	สทก.2	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำคลอง หมู่ 9	หมู่ที่ 9	สิงห์	บางระจัน	สิงห์บุรี	0.4950	0.4920	0.4920	10 พ.ย. 58	24 ธ.ค. 58	21 ธ.ค. 58	62,400	50	250
5	สทก.2	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำคลองหนองวังงาม	หมู่ที่ 1	สิงห์	บางระจัน	สิงห์บุรี	0.4920	0.4900	0.4900	10 พ.ย. 58	24 ธ.ค. 58	21 ธ.ค. 58	44,900	49	247
6	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระเก็บน้ำบ้านทรัพย์บ่อหว่า	หมู่ที่ 3	วังหมัน	วัดสิงห์	ชัยนาท	0.4995	0.4978	0.4978	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	14,000	48	240
7	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำบ้านหนองแก	หมู่ที่ 7	วังหมัน	วัดสิงห์	ชัยนาท	0.4920	0.4902	0.4902	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	8 ธ.ค. 58	26,900	54	270
8	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำบ้านหนองแต้	หมู่ที่ 1	วังหมัน	วัดสิงห์	ชัยนาท	0.4980	0.4963	0.4963	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	21,400	50	250
9	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำบ้านดอนม่วง	หมู่ที่ 4	วังหมัน	วัดสิงห์	ชัยนาท	0.4900	0.4882	0.4882	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	26,900	60	300
10	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำบ้านหนองสระ	หมู่ที่ 6	วังหมัน	วัดสิงห์	ชัยนาท	0.4950	0.4933	0.4933	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	26,100	64	320
11	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำบ้านหนองโก	หมู่ที่ 6	วังหมัน	วัดสิงห์	ชัยนาท	0.4970	0.4953	0.4953	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	17,100	54	270

รายชื่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (คัดเลือกติดตามประเมินผล)

คำชี้แจง : ประเภทโครงการ (งบกลาง) ระบุ หมายเลข 1, 2, 3 ดังนี้ 1 = คลอง/ลำน้ำ/ห้วย 2 = สระ/อ่าง/หนอง/บึง 3 = ฝายน้ำล้น

ลำดับ	หน่วย งาน	ประ เภท โครง การ	ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ				งบประมาณ (ล้านบาท)			ระยะสัญญา (ว ด ป)			เป้าหมายผลลัพธ์/ผลประโยชน์		
				บ้าน/หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ตามแผน	ตามสัญญา	ผลเบิกจ่าย	เริ่มต้นสัญญา	สิ้นสุดสัญญา	วันที่ ดำเนินการ แล้วเสร็จ	ปริมาณน้ำ เก็บกัก (ลบ.ม.)	ประชาชน ได้รับ ประโยชน์ (ครัวเรือน)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)
12	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำบ้านดงนกแร้ง	หมู่ที่ 6	หนองขุน	วัดสิงห์	ชัยนาท	0.4960	0.4942	0.4942	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	37,800	48	240
13	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำบ้านหนองตะขบ	หมู่ที่ 4	หนองมะโมง	หนองมะโมง	ชัยนาท	0.4930	0.4912	0.4912	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	31,000	48	240
14	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำสระเก็บน้ำบ้านป่าสัก	หมู่ที่ 4	หนองมะโมง	หนองมะโมง	ชัยนาท	0.4930	0.4912	0.4912	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	9 ธ.ค. 58	21,200	64	320
15	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำสระเก็บน้ำบ้านป่าลูก	หมู่ที่ 7	หนองมะโมง	หนองมะโมง	ชัยนาท	0.4995	0.4978	0.4978	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	21,200	48	240
16	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำสระเก็บน้ำบ้านโคกสูง	หมู่ที่ 7	หนองมะโมง	หนองมะโมง	ชัยนาท	0.4995	0.4978	0.4978	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	4 ธ.ค. 58	28,900	48	240
17	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูหนองทิดเชิง	หมู่ที่ 16	เกยไชย	ชุมแสง	นครสวรรค์	0.4900	0.4870	0.4870	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	11 ธ.ค. 58	11,200	52	260
18	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูหนองน้ำสาธารณะ	หมู่ที่ 16	เกยไชย	ชุมแสง	นครสวรรค์	0.4800	0.4770	0.4770	30 ต.ค. 58	12 ธ.ค. 58	9 ธ.ค. 58	13,400	60	300
19	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูหนองน้ำดอนน้อย	หมู่ที่ 5	เกยไชย	ชุมแสง	นครสวรรค์	0.4900	0.4860	0.4860	10 พ.ย. 58	24 ธ.ค. 58	9 ธ.ค. 58	10,200	54	270
20	สทก.2	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูหนองสว่างอารมณ์	หมู่ที่ 1	เกยไชย	ชุมแสง	นครสวรรค์	0.4980	0.4920	0.4920	10 พ.ย. 58	24 ธ.ค. 58	9 ธ.ค. 58	23,800	56	280
21	สทก.3	2	ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองผักข่อง	หนองจั่ว หมู่ที่ 1	หนองหาน	หนองหาน	อุดรธานี	0.9999	0.9980	0.7373	3 พ.ย. 58	31 ธ.ค. 58			202	
22	สทก.3	2	ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองน้ำวัดปฐพีบรรพต	คำแคน หมู่ที่ 10	คอนสาย	ภูแก้ว	อุดรธานี	0.9993	0.9780	0.9780	3 พ.ย. 58	31 ธ.ค. 58			150	
23	สทก.3	1	ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยโป่ง	ผาพอด หมู่ที่ 6	ธาตุ	เชียงคาน	เลย	0.9999	0.7000	0.7000	4 พ.ย. 58	31 ธ.ค. 58			202	

รายชื่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (คัดเลือกติดตามประเมินผล)

คำชี้แจง : ประเภทโครงการ (งบกลาง) ระบุ หมายเลข 1, 2, 3 ดังนี้ 1 = คลอง/ลำน้ำ/ห้วย 2 = สระ/อ่าง/หนอง/บึง 3 = ฝายน้ำล้น

ลำดับ	หน่วย งาน	ประ เภท โครง การ	ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ				งบประมาณ (ล้านบาท)			ระยะสัญญา (ว ด ป)			เป้าหมายผลลัพธ์/ผลประโยชน์		
				บ้าน/หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ตามแผน	ตามสัญญา	ผลเบิกจ่าย	เริ่มต้นสัญญา	สิ้นสุดสัญญา	วันที่ ดำเนินการ แล้วเสร็จ	ปริมาณน้ำ เก็บกัก (ลบ.ม.)	ประชาชน ได้รับ ประโยชน์ (ครัวเรือน)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)
24	สทก.4	1	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำลำห้วยน้ำเค็ม	บ้านแดงใหญ่	แดงใหญ่	เมือง	ขอนแก่น	0.4970	0.4957	0.4957	23 ต.ค. 58	21 ธ.ค. 58	18 ธค 58		100	
25	สทก.4	1	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำลำห้วยน้อย		บ้านทุ่ม	เมือง	ขอนแก่น	0.4230	0.4217	0.4217	30 ต.ค. 58	28 ธ.ค. 58	25 ธค 58		65	
26	สทก.4	1	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำลำห้วยใหญ่		สาวะถี	เมือง	ขอนแก่น	0.4840	0.4827	0.4827	27 ต.ค. 58	25 ธ.ค. 58	8 ธ.ค 58		90	
27	สทก.4	2	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำเหล่าเกวียนหัก		บ้านทุ่ม	เมือง	ขอนแก่น	0.4970	0.4957	0.4957	23 ต.ค. 58	21 ธ.ค. 58	16 พ.ย 58		85	
28	สทก.4	1	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำลำห้วยบง		เชียงยืน	เชียงยืน	มหาสารคาม	0.4750	0.4740	0.4740	6 พ.ย. 58	4 ม.ค. 59	23 ธ.ค. 58		100	
29	สทก.4	1	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำห้วยทรายขาว		เชียงยืน	เชียงยืน	มหาสารคาม	0.4300	0.4291	0.4291	31 ต.ค. 58	29 ธ.ค. 58	25-ธ.ค.-58		110	
30	สทก.4	2	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำบ้านชี	บ้านชี	หนองซอน	เชียงยืน	มหาสารคาม	0.4685	0.4675	0.4675	6 พ.ย. 58	4 ม.ค. 59	25 ธค 58		75	
31	สทก.4	3	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำฝายห้วยวังแสง		เชียงยืน	เชียงยืน	มหาสารคาม	0.4850	0.4840	0.4840	6 พ.ย. 58	4 ม.ค. 59	24 ธ.ค 58		120	
32	สทก.5	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำคลองอีสานเขียวบ้านทุ่ง	หมู่ที่ 5	วังหิน	วังหิน	ศรีสะเกษ	0.4999	0.4969	0.4969	16 ต.ค. 58	18 ธ.ค. 58	18 ธ.ค. 58		100	
33	สทก.5	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูหนองค่อม	หมู่ที่ 9	บ่อแก้ว	วังหิน	ศรีสะเกษ	0.9998	0.9930	0.9930	3 พย.58	29 ม.ค.59	29 ม.ค.59		44	
34	สทก.6	2	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำหนองตะเฒ่	หมู่ที่ 7,12,14	นนทรี	กบินทร์บุรี	ปราจีนบุรี	0.9600	0.9520	0.9520	6-พ.ย.-58	25-ธ.ค.-58	14-ธ.ค.-58		20	
35	สทก.6	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านด่าน	หมู่ที่ 5	เกาะลอย	ประจันตคาม	ปราจีนบุรี	0.9200	0.9120	0.9120	6-พ.ย.-58	25-ธ.ค.-58	23-ธ.ค.-58	80,000	40	200

รายชื่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (คัดเลือกติดตามประเมินผล)

คำชี้แจง : ประเภทโครงการ (งบกลาง) ระบุ หมายเลข 1, 2, 3 ดังนี้ 1 = คลอง/ลำน้ำ/ห้วย 2 = สระ/อ่าง/หนอง/บึง 3 = ฝายน้ำล้น

ลำดับ	หน่วยงาน	ประเภทโครงการ	ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ				งบประมาณ (ล้านบาท)			ระยะสัญญา (ว ด ป)			เป้าหมายผลลัพธ์/ผลประโยชน์		
				บ้าน/หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ตามแผน	ตามสัญญา	ผลเบิกจ่าย	เริ่มต้นสัญญา	สิ้นสุดสัญญา	วันที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	ปริมาณน้ำเก็บกัก (ลบ.ม.)	ประชาชนได้รับประโยชน์ (ครัวเรือน)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
36	สทภ.6	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำลำรางสาธารณะ	หมู่ที่ 19,21	ศาลาแดง	บางน้ำเปรี้ยว	ฉะเชิงเทรา	0.4800	0.4750	0.4750	11 พ.ย. 58	30 ธ.ค. 58	18 ธ.ค. 58		200	
37	สทภ.6	1	ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำคลองทรมมาตร		ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ	ฉะเชิงเทรา	0.4800	0.4770	0.4770	11 พ.ย. 58	9 ม.ค. 59	16 ธ.ค. 58	3,000	10	10
38	สทภ.7	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำสาธารณะบ้านม่วงงาม	บ้านหนองฝ้าย หมู่ที่ 1	หนองฝ้าย	เลาขวัญ	กาญจนบุรี	0.4600	0.4589	0.4589	12 ธ.ค. 58	9 ก.พ. 59	28-ธ.ค.-58	11,870	10	25
39	สทภ.7	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำสาธารณะบ้านต้นนกกระดอย	บ้านห้วยรวก หมู่ที่ 6	หนองฝ้าย	เลาขวัญ	กาญจนบุรี	0.4600	0.4590	0.4590	1 ธ.ค. 58	29 ม.ค. 59	22-ธ.ค.-58	11,870	30	135
40	สทภ.7	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูสระน้ำสาธารณะบ้านหนองเจริญ	บ้านเขาน้อย หมู่ที่ 9	หนองฝ้าย	เลาขวัญ	กาญจนบุรี	0.4500	0.4150	0.4150	1 ธ.ค. 58	29 ม.ค. 59	28-ธ.ค.-58	11,595	26	132
41	สทภ.7	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ	หมู่ที่ 8	เขาล้าน	ทับสะแก	ประจวบคีรีขันธ์	0.4900	0.4888	0.4888	12 ธ.ค. 58	16 ก.พ. 59	24-ธ.ค.-58	14,265	20	125
42	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยกิวเหนือ	หมู่ที่ 5	ปัว	ปัว	น่าน	0.5065	0.5030	0.5030	10พย58	24ธค58	มค59	2,515	8	20
43	สทภ.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านไร่ ช่วง 1	หมู่ที่ 1	อวน	ปัว	น่าน	0.5105	0.5069	0.5069	29ตค58	27ธค58	มค59	2,534	10	20
44	สทภ.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านไร่ ช่วง 2	หมู่ที่ 1	อวน	ปัว	น่าน	0.5075	0.5046	0.5046	29ตค58	27ธค58	มค59	2,523	10	20
45	สทภ.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านน้ำยาว ช่วง 1	หมู่ที่ 3	อวน	ปัว	น่าน	0.5095	0.5040	0.5040	4พย58	2มค59	มค59	2,520	10	20
46	สทภ.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านน้ำยาว ช่วง 2	หมู่ที่ 3	อวน	ปัว	น่าน	0.5105	0.5040	0.5040	4พย58	2มค59	มค59	2,520	10	20
47	สทภ.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านทุ่งกลาง ช่วง 1	หมู่ที่ 4	อวน	ปัว	น่าน	0.5075	0.5042	0.5042	4พย58	2มค59	มค59	2,521	10	20

รายชื่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (คัดเลือกติดตามประเมินผล)

คำชี้แจง : ประเภทโครงการ (งบกลาง) ระบุ หมายเลข 1, 2, 3 ดังนี้ 1 = คลอง/ลำน้ำ/ห้วย 2 = สระ/อ่าง/หนอง/บึง 3 = ฝายน้ำล้น

ลำดับ	หน่วย งาน	ประ เภท โครง การ	ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ				งบประมาณ (ล้านบาท)			ระยะสัญญา (ว ด ป)			เป้าหมายผลลัพธ์/ผลประโยชน์		
				บ้าน/หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ตามแผน	ตามสัญญา	ผลเบิกจ่าย	เริ่มต้นสัญญา	สิ้นสุดสัญญา	วันที่ ดำเนินการ แล้วเสร็จ	ปริมาณน้ำ เก็บกัก (ลบ.ม.)	ประชาชน ได้รับ ประโยชน์ (ครัวเรือน)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)
48	สทก.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านทุ่งกลาง ช่วง 2	หมู่ที่ 4	อวน	ปัว	น่าน	0.5065	0.5030	0.5030	4พย58	2มค59	มค59	2,515	10	20
49	สทก.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านกอก ช่วง 1	หมู่ที่ 5	อวน	ปัว	น่าน	0.5055	0.5020	0.3102	4พย58	2มค59	มค59	2,510	5	20
50	สทก.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านกอก ช่วง 2	หมู่ที่ 5	อวน	ปัว	น่าน	0.5085	0.5050	0.5050	4พย58	2มค59	มค59	2,525	10	20
51	สทก.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านทุ่งเฮ้า ช่วง 1	หมู่ที่ 6	อวน	ปัว	น่าน	0.5095	0.5040	0.5040	4พย58	2มค59	มค59	2,520	10	20
52	สทก.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านทุ่งเฮ้า ช่วง 2	หมู่ที่ 6	อวน	ปัว	น่าน	0.5105	0.5070	0.5070	4พย58	2มค59	มค59	2,535	10	20
53	สทก.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านทุ่งใหม่ ช่วง 1	หมู่ที่ 11	อวน	ปัว	น่าน	0.5075	0.5040	0.4949	4พย58	2มค59	มค59	2,520	10	20
54	สทก.9	2	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบ้านทุ่งใหม่ ช่วง 2	หมู่ที่ 11	อวน	ปัว	น่าน	0.5065	0.5000	0.4897	4พย58	2มค59	ธค58	2,500	10	20
55	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 1	หมู่ที่ 3	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5055	0.5026	0.5026	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,513	10	20
56	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 2	หมู่ที่ 3	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5085	0.5057	0.5057	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,528	10	20
57	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 3	หมู่ที่ 3	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5095	0.5065	0.5065	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,533	10	20
58	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 4	หมู่ที่ 3	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5105	0.5074	0.5074	29ตค58	27ธค58	มค59	2,537	10	20
59	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 5	หมู่ที่ 3	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5075	0.5050	0.5050	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,525	10	20

รายชื่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (คัดเลือกติดตามประเมินผล)

คำชี้แจง : ประเภทโครงการ (งบกลาง) ระบุ หมายเลข 1, 2, 3 ดังนี้ 1 = คลอง/ลำน้ำ/ห้วย 2 = สระ/อ่าง/หนอง/บึง 3 = ฝายน้ำล้น

ลำดับ	หน่วย งาน	ประ เภท โครง การ	ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ				งบประมาณ (ล้านบาท)			ระยะสัญญา (ว ด ป)			เป้าหมายผลลัพธ์/ผลประโยชน์		
				บ้าน/หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ตามแผน	ตามสัญญา	ผลเบิกจ่าย	เริ่มต้นสัญญา	สิ้นสุดสัญญา	วันที่ ดำเนินการ แล้วเสร็จ	ปริมาณน้ำ เก็บกัก (ลบ.ม.)	ประชาชน ได้รับ ประโยชน์ (ครัวเรือน)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)
60	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 1	หมู่ที่ 4	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5065	0.5032	0.5032	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,516	10	20
61	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 2	หมู่ที่ 4	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5055	0.5022	0.5022	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,511	10	20
62	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 3	หมู่ที่ 4	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5085	0.5060	0.5060	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,530	10	20
63	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 4	หมู่ที่ 4	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5095	0.5065	0.5065	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,533	10	20
64	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 5	หมู่ที่ 4	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5105	0.5075	0.5075	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,538	10	20
65	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 6	หมู่ที่ 4	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5075	0.5047	0.5047	29ตค58	27ธค58	มค59	2,523	10	20
66	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 7	หมู่ที่ 4	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5065	0.5029	0.5029	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,514	10	20
67	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 8	หมู่ที่ 4	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5055	0.5017	0.5017	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,509	10	20
68	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 1	หมู่ที่ 1	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5085	0.5056	0.5056	29ตค58	27ธค58	ธค58	2,528	10	20
69	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 2	หมู่ที่ 1	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5095	0.5066	0.5066	29ตค58	27ธค58	มค59	2,533	10	20
70	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 3	หมู่ที่ 1	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5105	0.5075	0.5075	29ตค58	27ธค58	มค59	2,537	10	20
71	สทภ.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 4	หมู่ที่ 1	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5075	0.5046	0.5046	29ตค58	27ธค58	มค59	2,523	10	20

รายชื่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (คัดเลือกติดตามประเมินผล)

คำชี้แจง : ประเภทโครงการ (งบกลาง) ระบุ หมายเลข 1, 2, 3 ดังนี้ 1 = คลอง/ลำน้ำ/ห้วย 2 = สระ/อ่าง/หนอง/บึง 3 = ฝายน้ำล้น

ลำดับ	หน่วย งาน	ประ เภท โครง การ	ชื่อโครงการ	พื้นที่ดำเนินการ				งบประมาณ (ล้านบาท)			ระยะสัญญา (ว ต ป)			เป้าหมายผลลัพธ์/ผลประโยชน์		
				บ้าน/หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ตามแผน	ตามสัญญา	ผลเบิกจ่าย	เริ่มต้นสัญญา	สิ้นสุดสัญญา	วันที่ ดำเนินการ แล้วเสร็จ	ปริมาณน้ำ เก็บกัก (ลบ.ม.)	ประชาชน ได้รับ ประโยชน์ (ครัวเรือน)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)
72	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 5	หมู่ที่ 1	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5065	0.5033	0.5033	29ตค58	27ธค58	มค59	2,517	10	20
73	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 6	หมู่ที่ 1	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5055	0.5020	0.5020	29ตค58	27ธค58	มค59	2,510	10	20
74	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 1	หมู่ที่ 2	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5085	0.5051	0.5051	29ตค58	27ธค58	มค59	2,526	10	20
75	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 2	หมู่ที่ 2	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5095	0.5065	0.5065	29ตค58	27ธค58	มค59	2,533	10	20
76	สทก.9	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยน้ำเกียน ช่วง 3	หมู่ที่ 2	น้ำเกียน	ภูเพียง	น่าน	0.5105	0.5074	0.5074	29ตค58	27ธค58	มค59	2,537	10	20
77	สทก.10	1	อนุรักษ์ฟื้นฟูห้วยช่องไทร	หมู่ที่ 5,9	บ้านนา	เมือง	ชุมพร	0.9756	0.9201	0.9201	31-ต.ค.-59	29-ธ.ค.-59		6,000	20	50
78	สทก.11	3	ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำฝายแก่งหลี่	หนองนกเขียน หมู่ที่ 13	ขามป้อม	เขมราฐ	อุบลราชธานี	0.9350	0.9300	0.9300	30 ต.ค. 58	19 ธ.ค. 58	19 ธ.ค. 58	84,800	72	35
79	สทก.11	1	ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำห้วยไค้	ทรายมูล	ทรายมูล	ทรายมูล	ยโสธร	0.9390	0.9350	0.9350	30 ต.ค. 58	17 ธ.ค. 58	17 ธ.ค. 58	140,000	350	100
80	สทก.11	2	ปรับปรุงฟื้นฟูหนองน้ำปู่ตา	โสกผักหวาน	ดู่ลาด	ทรายมูล	ยโสธร	0.9920	0.9868	0.9868	30 ต.ค. 58	19 ธ.ค. 58	19 ธ.ค. 58	871,860	175	100
81	สทก.11	2	ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองกุดตากล้า	กุดตากล้า	สงเปลือง	คำเขื่อนแก้ว	ยโสธร	0.9860	0.8247	0.8247	30 ต.ค. 58	19 ธ.ค. 58	19 ธ.ค. 58	280,000	175	100

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามประชาชน

สทก.	☐
โครงการที่	☐
ชุดที่	☐

**แบบสอบถามประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ที่มีต่อโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ**

(โครงการฯ ตามมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ - งบกลาง ปี2558)

วัตถุประสงค์ : เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า และความยั่งยืน ของโครงการแหล่งน้ำ

ประเภทโครงการ (ระบุ)

- ☐ 1. คลอง/ลำน้ำ/ห้วย
☐ 2. สระ/อ่าง/หนอง/บึง
☐ 3. ฝายน้ำล้น

(สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

ชื่อโครงการ :

ที่ตั้ง: บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ลุ่มน้ำ.....รหัสลุ่มน้ำ.....

งบประมาณ : จำนวนงบประมาณตามแผน.....ล้านบาท
จำนวนงบประมาณตามสัญญา.....ล้านบาท

ความจุน้ำ : ความจุน้ำ ตามแบบแปลนลบ.ม.
ปริมาณน้ำที่มีอยู่จริงโดยประมาณ (ขณะเก็บข้อมูล)ลบ.ม.

ประโยชน์ : พื้นที่รับประโยชน์.....ไร่ ครั้วเรือนรับประโยชน์.....ครั้วเรือน

การจ้างแรงงานในโครงการ : จำนวนแรงงาน.....คน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ-สกุล.....บ้าน.....เลขที่.....หมู่ที่.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- 1.2 เพศ ☐ (1) ชาย ☐ (2) หญิง
- 1.3 อายุ ปี (ไม่ต่ำกว่า 18 ปี)
- 1.4 ระดับการศึกษา
☐ (1) ไม่ได้เรียนหนังสือ ☐ (2) ประถมศึกษา ☐ (3) มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ (5) ปวช./ปวส./อนุปริญญา ☐ (6) ปริญญาตรี/หรือสูงกว่า
- 1.5 อาชีพหลักของครัวเรือน
☐ (1) เกษตรกร (ทำนา/ทำสวน/ทำไร่/เลี้ยงสัตว์/ทำประมง ฯลฯ)
☐ (2) รับจ้าง (ในภาคการเกษตร/รับจ้างทั่วไป)
☐ (3) อื่นๆ (ระบุ เช่น ข้าราชการ พนักงานเอกชน ค้าขาย เป็นต้น).....
- 1.6 ท่านรู้จักกรมทรัพยากรน้ำหรือไม่
☐ (1) รู้จัก อย่างไร
☐ (2) ไม่รู้จัก

ตอนที่ 2 ข้อมูลก่อนการดำเนินโครงการ

2.1 ก่อนจะมีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ สภาพเดิมเป็นอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ (๑) ตื้นเขิน
- ☐ (๒) มีวัชพืชปกคลุม (พืชไม่พึงประสงค์ในลำน้ำ เช่น ผักตบชวา ไมยราบยักษ์ ต้นไม้หักล้มขวางลำน้ำ ฯลฯ)
- ☐ (๓) น้ำเสีย (สี และ/หรือ มีกลิ่น)
- ☐ (๔) ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้
- ☐ (๕) ช่วงฤดูน้ำหลาก มีปัญหาน้ำท่วมและการระบายน้ำ
- ☐ (๖) ขาดแคลนน้ำช่วงฤดูแล้ง
- ☐ (๗) ขาดแคลนแหล่งน้ำธรรมชาติ/เป็นโครงการขุดลอกใหม่ (ไม่ต้องตอบข้อ ๒.๒)
- ☐ (๘) อุปกรณ์ (เช่น โซ่ รอก บานประตู ฯลฯ) ชำรุด เสียหาย
- ☐ (๙) อื่นๆ ระบุ.....

2.2 ก่อนจะมีการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ ท่านได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในด้านใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ (๑) ใช้อุปโภคในครัวเรือน
- ☐ (๒) เป็นแหล่งน้ำดิบ ใช้ผลิตน้ำประปา
- ☐ (๓) ใช้เพื่อการเกษตร/เลี้ยงสัตว์
- ☐ (๔) ช่วยเก็บกักน้ำ และระบายน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก
- ☐ (๕) ช่วยรักษาระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์
- ☐ (๖) จับสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู ปลา) ในแหล่งน้ำมาเป็นอาหาร/สร้างรายได้
- ☐ (๗) ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้
- ☐ (๘) อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเมื่อกรมทรัพยากรน้ำเข้าดำเนินโครงการ

๓.๑ ประสิทธิภาพโครงการ (ผลผลิตและคุณภาพการให้บริการ)

ที่	ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ			หมายเหตุ
		มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	
(1)	แหล่งน้ำดำเนินการแล้วเสร็จ (ขุดลอก ปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษา)				
(2)	ความสะดวกในการนำน้ำไปใช้				

ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพโครงการ

4.1 ท่านได้ใช้ประโยชน์ หรือคิดว่าจะได้ใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ อย่างไรบ้าง

ที่	ประเด็น	การใช้ประโยชน์		หมายเหตุ
		ได้ใช้ (1)	ไม่ได้ใช้ (0)	
(๑)	ใช้อุปโภคในครัวเรือน			
(๒)	เป็นแหล่งน้ำดิบ ใช้ผลิตน้ำประปา			
(๓)	ใช้เพื่อการเกษตร/เลี้ยงสัตว์			
(๔)	บรรเทาปัญหาน้ำท่วม หรือการระบายน้ำ			
(๕)	ช่วยรักษาระบบนิเวศในชุมชน/สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเปลี่ยนแปลงดีขึ้น			
(๖)	ใช้น้ำเพื่อการประกอบอาชีพของชุมชน (นอกภาคเกษตร)			
(๗)	จับสัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา) ในแหล่งน้ำมาเป็นอาหาร/สร้างรายได้			

4.2 ความคุ้มค่าจากการใช้ประโยชน์จากโครงการแหล่งน้ำ

ที่	ประเด็น	ระดับที่เปลี่ยนแปลง			หมายเหตุ
		มากกว่า ก่อนมีโครงการ (3)	เท่าเดิม/ไม่ เปลี่ยนแปลง (2)	น้อยกว่า ก่อนมีโครงการ (1)	
(1)	มีแหล่งน้ำในชุมชน ทำให้ความเป็นอยู่ เปลี่ยนแปลง ดีขึ้น				
(2)	การประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลง ดีขึ้น				
ระบุการเปลี่ยนแปลงอาชีพภาคการเกษตร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)					
	(2.1) นาข้าว				
	(2.2) พืชไร่ (เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์ม)				

ที่	ประเด็น	ระดับที่เปลี่ยนแปลง			หมายเหตุ
		มากกว่า ก่อนมีโครงการ (3)	เท่าเดิม/ไม่ เปลี่ยนแปลง (2)	น้อยกว่า ก่อนมีโครงการ (1)	
	ระบุการเปลี่ยนแปลงอาชีพภาคการเกษตร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)				
	(2.3) พืชสวน (เช่น ไม้ดอก) / พืชผักสวนครัว				
	(2.4) ไม้ผล (เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ ลิ้นจี่ ลำไย)				
	(2.5) เลี้ยงสัตว์				
	(2.6) ประมงน้ำจืด				
	(2.7) อื่นๆ ระบุ.....				

4.3 การกระจายรายได้จากการจ้างงาน

4.3.1 ท่านทราบหรือไม่ว่า มีการจ้างแรงงานในโครงการ

☐ (1) ไม่ทราบ

☐ (2) ทราบ

4.3.2 การดำเนินโครงการแหล่งน้ำ ท่านเป็นแรงงานในโครงการหรือไม่

☐ (1) ไม่เป็นแรงงานในโครงการ

☐ (2) เป็นแรงงานในโครงการ

ได้รับค่าจ้าง วันละ.....บาท รวมทั้งสิ้นเป็นเงินบาท

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลรักษาแหล่งน้ำให้เกิดความยั่งยืน ภายหลังจากการดำเนินโครงการ

5.1 หลังจากดำเนินโครงการแล้วเสร็จ มีการร่วมดูแลแหล่งน้ำอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ (1) มีการร่วมดูแล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ (1) จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ

☐ (2) หน่วยงานในพื้นที่ เช่น เทศบาล, อบต. เป็นผู้ดูแล

☐ (3) คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้ดูแล

☐ (4) ประชาชนในชุมชนร่วมกันดูแล

☐ (5) อื่นๆ (ระบุ).....

☐ (2) ไม่มีการดูแล เนื่องจาก.....

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบในเบื้องต้น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ที่	ข้อความถาม	การเปลี่ยนแปลง/ผลกระทบ		
		ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น (3)	เท่าเดิม (2)	น้อยลง (1)
6.1 ด้านเศรษฐกิจ				
(1)	รายได้ในครัวเรือน			
(2)	ผลผลิตจากการประกอบอาชีพ			
(3)	รายจ่ายในครัวเรือน			
6.2 ด้านสังคม				
(1)	มีการแบ่งปันการใช้น้ำอย่างทั่วถึง			
(2)	เป็นแหล่งพักผ่อน แหล่งออกกำลังกาย ภายในชุมชน			
(3)	ชุมชนมีกิจกรรมในวันสำคัญที่แหล่งน้ำ (เช่น วันลอยกระทง วันพ่อ วันแม่ แข่งเรือ พิธีกรรมต่างๆ)			
(4)	ลดการเคลื่อนย้ายของแรงงานออกนอกพื้นที่			
6.3 ด้านสิ่งแวดล้อม				
(1)	ประเภทและจำนวนสัตว์น้ำ/พืชน้ำ ในแหล่งน้ำ			
(2)	ระบบนิเวศในชุมชน/สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ			

ตอนที่ 7 ความคิดเห็นอื่นๆ หรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงงานของกรมฯ

7.1 ความไม่พึงพอใจจากการดำเนินงานโครงการฯ ของกรมทรัพยากรน้ำ

.....

.....

.....

.....

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงงาน

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ส่วนประสานติดตามและประเมินผล สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาโครงการ

นายสุพจน์ โตวิจักษณ์ชัยกุล
นายสมนึก สุขช่วย
นายสรารุณ ชีวประเสริฐ
นายศิริวัฒนา ตอวิวัฒน์
นางบรรรัตน์ ศุกระกาญจน์

อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ
ผู้อำนวยการส่วนประสาน ติดตามและประเมินผล
ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์

คณะผู้จัดทำ ประมวลผล เรียบเรียงข้อมูล และภาคสนาม

นางวงเดือน โพธิ์มาก
นางสาวสุวรรณี โกวิทรางกูร
นายขวัญชัย พร้อมสุข
นางสาวพาจิรัฐต์ เอี้ยวสิริกุล
นางสาวกุสุมา แก้วทนต์
นางสาวดาริณี วงศ์ชัย
นางสาวจิรภัทร อรุณจรัส
นายศุภกร ทองคำ
นางสาวมาริษา อินถนอม

รท.นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
พนักงานธุรการ ส๔
เจ้าพนักงานธุรการ

หน่วยงานในพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม

สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑-๑๑